

Молодий КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 5 грудня
1939 року

№ 40 (4015).

СУБОТА

1

ЖОВТНЯ 1988 р.

Ціна 6 коп.

сорок
номерів

«Чого лише не пробував, але марно. Сигарета — моя повелите л ь к а...» «Молодий комунар» повідомляє адресу місця, де мужчинам повертають втрачену волю і мужність

3

стор.

Хто кому потрібніший: первинна чи райком комсомолу? А чи правомірна сама постановка питання? Цьогорічні звіти і вибори доводять, що історія тут любить повторюватись («Синдром бабиного літа») —

4

стор.

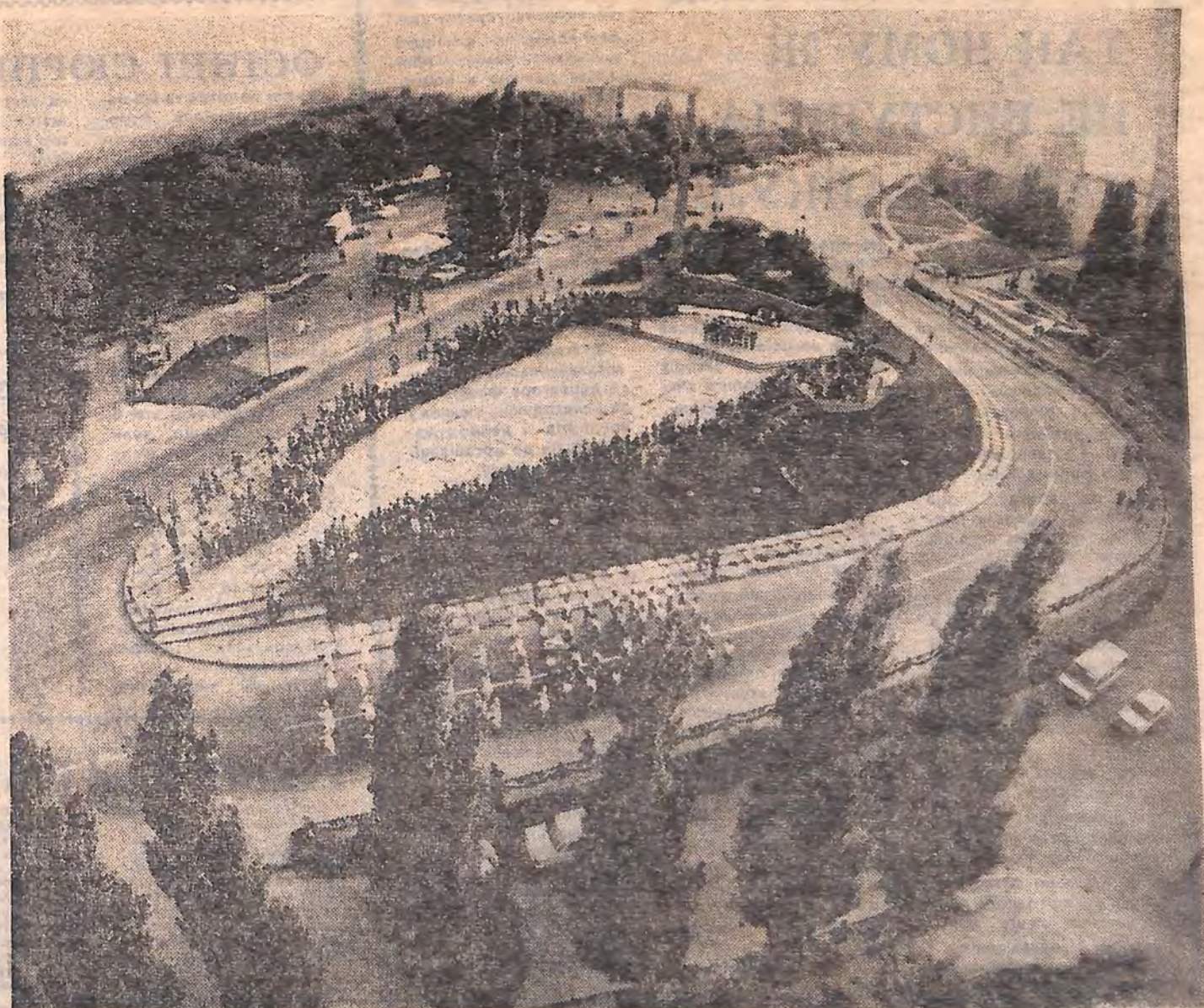
Табу на темі... Яким це було звичним для журналістів ще недавно. Але «замовчене — ще не вирішене». Гомосексуалізм як проблема: факти і цифри — 6—7 стор.

Ви помічали, щоб в обласному центрі було свято між 18 і 21 вересня? Враження трьох журналістів про перше Республіканське свято рідної мови, що пройшло в Кіровограді. —

8

стор.

9

МИНУЛОГО ТИЖНЯ У СВИТЛОВИДСЬКУ ВІДБУВСЯ ОБЛАСНИЙ ЗЛІТ ВОІНІВ ЗАПАСУ І АКТИВІСТІВ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ. МАТЕРІАЛ ПРО ЙОГО РОБОТУ ЧИТАЙТЕ НА 5 стор.

ІНФОРМАЦІЯ

РАДІСТЬ СПІЛКУВАННЯ

Чому «Молодий комунар» мало пише про життя молоді Компаніївського району? Як ставиться редакційний колектив до кооперативного руху? Що нового в стилі роботи комсомольських організацій? Чим порадує «молодіжка» своїх читачів у наступному році? Ось із такої «зливи» запитань до працівників нашого тижневика розпочалася прес-конференція у Компаніївці. А потім було свято, присвячене 70-річчю ВЛКСМ. Його організували і провели редакційні колективи «Молодого комунара» та районної газети «Прапор Леніна».

Дружними аплодисментами зустріли численні глядачі, що зібралися того суботнього дня на стадіоні селища, виступ вокально-інструментального ансамблю з Кіровограда «Гарний настрій» під керівництвом Олександра Агури. Знайшли своїх палких

прихильників і українські народні пісні та запальні танці у виконанні учасників художньої самодіяльності Мар'ївського будинку культури.

Найсмішнішу сторінку «Молодого комунара» — «Ахіллесова п'ята» — запропонував перегорнути глядачам її постійний автор, самодіяльний поет — гумо-

рист Анатолій Висоцький.

А тим часом то тут, то там спалахували гарячі спортивні баталії. Сеанс одночасної гри у шахи на дванадцяти дошках давав гість з Кіровограда, кандидат у майстри спорту Геннадій Резников, вперта боротьба точилася й на бігових доріжках стадіо-

ну, де мірялися силами місцеві картингісти. Вони, а також учасники турніру гирьовиків розігрували першість на

призи газет.

На стадіоні було розгорнуто книжковий ярмарок та ярмарок-продаж промислових това-

рів і кондитерських виробів.

Наш кор.

Фото Л. МИРГОРОДСЬКОГО.

Оголошення про її концерти були розміщені в «Кіровоградському тижні», «Кіровоградській правді», продавалися квитки, глядачі прикидали, яка буде погода 17 і 18 вересня на стадіоні «Зірка», де мали відбутися виступи, як раптом... «Концерти відмінюються, здавайте квитки...» Чому?

редині серпня він переговорив із місцевим керівництвом і одержав принципову згоду на концерти.

Ю. І. Компанієць у згаданій замітці теж повідомляв, що домовленість про концерти була приблизно місяць тому, тобто у тій же середині серпня. Але офіцій-

вити міліцейське оточення. Для чого? А тому, що глядачі можуть повести себе так як у червні на концертах «Арії». Проходи не заасфальтовані, там можна легко взяти щибінку, камінець і кинути...

Тим же рішенням зобов'язували адміністрацію стадіону «Зірка»: до 24 вересня усунути вказані недоліки; фінвідділ міськвиконкому: провести ревізію в кооперативі «Фотон». А кооперативам міськвиконком вирішив заборонити посередництво по організації концертів. Виявляється, що їм просто не довіряють.

У цей час, за словами кооператорів, частина запрошених артистів, а також апаратура вже їхали до Кіровограда...

У згаданому рішенні міськвиконкому дісталася директору філармонії за непогоджену рекламу концертів і непродуманий підхід до організації масового заходу.

Читач має право спитати: а до чого тут кооператори, стадіон, чому не відбудуся концерти в залі філармонії чи якомусь іншому приміщенні? Бо в Кіровограді немає залу, що вмістив би таку кількість публіки (й відповідно дав би таку виручку, яку просять «зірки» естради), як стадіон, котрий більшість публіки не вважає підходящим місцем для подібних концертів.

Минулої суботи, 24 вересня, на стадіоні відбувся футбольний матч. Подивіться, кіровоградці, чи обгороджено сектори на стадіоні, чи не розмили дощі знову поле. Якщо ці умови не дотримані, значить, там і в футбол грати не можна, адже це теж масовий захід!

Наш кор.

ТАК ЧОМУ Ж НЕ ВИСТУПИЛА ЛАЙМА ВАЙКУЛЕ?

16 вересня у замітці «Кіровоградської правди» під заголовком «Чому відмінено концерт» заступник начальника обласного управління культури облвиконкому Ю. І. Компанієць пояснив, що, мовляв, у вересні пройшли великі дощі і поле стадіону стало непридатним для такого заходу, що «виникли окремі ускладнення й на стадіоні асфальт...».

Договір про виступи Л. Вайкуле і групи «Лайма» за домовленістю з облфілармонією уклав кооператив «Фотон» у серпні ц. р. Ось як переповіли подальші події кооператори:

Голоза кооперативу В. К. Гришко пішов у міськвиконком із листом-проханням надати сприяння організації концерту. Йому там відмовили, оскільки дозвіл на масові заходи такого роду дається лише концертним організаціям. Після чого кооператори хотіли дати «відбій», але директор групи «Лайма» Є. В. Класен сказав їм, що ще в се-

не прохання дозволити концерти надійшло від директора філармонії М. І. Кравченка лише 5 вересня. 6 вересня міська комісія по проведенню масових заходів вирішила дозволити виступи при умові укладання договору філармонії зі стадіоном «Зірка» і обстеження стадіону спеціальною комісією.

Договір філармонії зі стадіоном було укладено 8 вересня, а 9 вересня, комісія у складі працівників міліції, облспорткомітету, пожежного нагляду і адміністрації стадіону обстежила стадіон і заборонила проведення на ньому концертів. 10 вересня міськвиконком прийняв рішення. Там є, зокрема, пункт: «Через відсутність необхідних умов для проведення масових заходів на стадіоні спортклубу «Зірка», неможливість забезпечення громадського порядку не дозволити концерти на стадіоні. Дозволити у філармонії...»

У міськвиконкомі пояснили: — Сектори на стадіоні не обгороджені, тому до- вкола кожного треба ста-

Минулої неділі кіровоградський стадіон спортивного клубу «Зірка» став господарем обласних змагань допризовної та призовної молоді «Непереможна і легендарна», організованих обласною радою ДФСТ профспілок. У цих змаганнях була представлена молодь всіх районів Кіровоградщини, ті, кому завтра робити крок у солдатський стрій.

КРОК У СТРІЙ

Перше місце серед районів посіли хлопці Ульяновського району, команда якого була сформована на базі місцевого СПТУ-11. Її готували до змагання вчитель фізвиховання Валерій Федорович Форосенко та військовий керівник Сергій

Трофимович Вигнаний. На другому місці онуріювали, на третьому — знам'янци.

У командному залучі міст Кіровоградщини перемогли світловодці. А ось в особистому — усі нагороди в ульяновців.

Л. ПОДОЛЯКА, педагог-організатор міського молодіжного центру ТОМ.

ОСІННІ СЮРПРИЗИ

чекали на дітей та й батьків мікрорайону «Аеро-флотський» обласного центру у вихідні. Міський молодіжний центр ТОМ організував тут свято «Здрастуй, осінь».

Ніхто й не сподівався, що зможе «побувати» в Ташкенті. Діти «відправились» в подорож до столиці братньої республіки, де, до речі, взнали дуже багато цікавого про узбецький народ, його звичаї і традиції. Наприклад, хто б міг подумати, що коли наливають неповну піалу чаю — значить вас поважають і раді бачити. А от коли повну — ніхто з цього дому з вами не хоче спілкуватися. Взнали під час «подорожі» діти і про те, як після землетрусу комсомольці різних національностей відбудовували столицю Узбекистану.

А хто міг знати, що

на святі буде міні-екзамен? Педагог-організатор молодіжного центру ТОМ Е. К. Вагжанова питання задавала нелегко: згадайте, скажімо, яку першу літеру вчать у школі? А другу? На останнє не зміг відповісти ніхто.

Усі, хто вмів тримати крейду в руках, брав

участь у конкурсі малюнків на асфальті. Переможців визначало компетентне журі. І якщо минулого разу на святі мікрорайону не вистачило призів, то тепер все обійшлося без драматичних наслідків. Призи отримали всі, хто того заслужив.

Л. ПОДОЛЯКА, педагог-організатор міського молодіжного центру ТОМ.

РОЗПОЧАЛИСЯ ЗАНЯТТЯ

в Кіровоградському обласному навчально-курсовому комбінаті облагропрому. Щороку тут здобувають професії механізаторів, проходять перекваліфікацію тисячі юнаків і дівчат з багатьох областей Радянського Союзу.

Відтепер більшість учнів — з Кіровоградщини. І, як повідомив директор комбінату І. О. Оковитий, урожаї будуть щедрішими, ніж цьогорічні: тут думають не лише про кількість учнів, а й про якість навчання. На комбінаті вивчають складні вузли двигунів, проводять практичні заняття по їхньому ремонту. Адаже господарства області чекають молодих і знаючих техніку механізаторів.

Наш кор.

УЖИНОК «СІВАЧА»

Відбулося заняття міської молодіжної літературної студії «Сівач». Досвідкою поезії зитував Сергій Хлустиков. В обговоренні його творів узяли участь всі сівачі. Автору порадили старанніше працювати над словом, уникати описовості і етикетних штамів.

Потім нові вірші прочитали студійці Валерій Сорочкін, Роман Любарський, Володимир Обчаренко, Леонід Коцар та Антоніна Корінь. До речі, добірна її поезія вмі-

щена у півріччю «Поезія» за цей рік.

В роботі літстудії взяли участь і її новачки. Членами «Сівача» стали учні середньої школи № 5 Ярослава Бабич, Леся Капуста та Богдан Бабич. Наступного заняття (воно відбудеться 12 жовтня в обмінному комсомолу о 18-й год.) звітуватиме юний прозаїк В. Бабич, який познайомить студійців із своїми оповіданнями, деякі з них уже друкувалися в республіканській і всео-

жній пресі. Студійці вирішили розширити свої тематичні горизонти. В планах «Сівача» — обговорення публіцистики Н. Даниленко і Р. Любарського на сторінках молодіжного часопису «Молодий комунар».

В. ВАСИЛЕНКО, м. Кіровоград.

1 жовтня 1988 року

- Чоловіче, а де тут Калініна, 32?
- Сам шукаю — хребет підправити треба...
- А мені масаж — солі докучають...

Так, сьогодні дорогу до кооперативу «Здоров'я» в обласному центрі шукають багато людей. Голко- й мануальна терапія, масаж — всі ці послуги ще пізніше тому не завжди були доступними для населення. Навіть за гострої необхідності...

Розмова з лікарем СЕРГІЄМ ВАВИЛОВИЧЕМ СОКОЛОВИМ, головою кооперативу, у призначений час не відбулася. Потім була перенесена знову, потім — ще. С. В. Соколов практично не має вільного часу, тому коли ми таки зустрілись, я намагався максимально ефективно використати обидві години розмови...

— Сергію Вавиловичу, питання питань для будь-якого кооперативу — фінансове...

— Знаєте, ще до того, як було створено кооператив, я не сумнівався в його економічній спроможності окупити затрати праці. І це при тому, що ціни на наші медичні послуги — найнижчі

тут. Вже з першого курсу навчання захопився голкотерапією. Не буду переповідати, з якими труднощами вдавалося дістати елементарну газетну вирізку чи брошуру, присвячену рефлексотерапії. Вже давно зробив висновок: увага до природних лікувальних факторів і лікування

людини. Саме для них — і це доведено! — характерні найбільш високі рівні електричного потенціалу, мінімальний електрошкірний опір, більше вбирання кисню, вища температура.

При лікуванні ми застосовуємо від однієї до двадцяти голко- (в залежності від захво-

— В принципі, такий варіант можливий. Але де гарантія, що після завтра ви викурите саме шість сигарет, коли в цей день ви перехвилювались на відповідальній нараді, отримали прочухана від начальника, а то й пошварилась із дружиною?

Словом, для того, щоб покинути палити, треба створити для себе виняткові умови: певний час уникати друзів-курців, заздалегідь продумати для себе цікаве дозвілля. Нестерпне бажання палити зникне, як правило, через кілька днів.

— Будемо дивитись правді в вічі — деякі (і таких немало!), прочитавши ваші поради, посміхнуться: мовляв,

док відкладення солей, як помилково вважають непосвячені, а то й окремі лікарі. Корінь зла — дегенеративні зміни, що відбуваються в хребті з віком, травми і т. ін. З цих причин допомога лікарів тут може бути мінімальною. Але втрачати надію ніколи не треба: генетичні властивості кожного організму різноманітні у своєму проявленні. Універсальний засіб попередження і лікування початкової стадії остеохондрозу — фізичні вправи. Такий комплекс вправ запропонував у «Советском спорте» славнозаслужений Валентин Дікуль. Бажаючи можуть переглянути за останній рік тематичні полоси «Здоровий спосіб життя» в цій газеті.

ПОРАДИ ЛІКАРЯ

ВЧІТЬСЯ ВІДПОЧИВАТИ!

«А чи вмієте ви відпочивати?» — таке запитання у багатьох викликає посмішку.

Академія з цієї науки не закінчував, але диплом готовий одержати хоч зараз! — пошарпав один з молодиків, роздаючи приятелям карти. «Маленька пультка», яку друзі розписували в записках тютюнового диму вже четверту годину поспіль, відповідала на поставлене запитання більш конкретно.

В одному тільки винахідливий хлопець виявився правим: відпочинок — дійсно наука. Ті, хто осигає її закони і постійно застосовує їх у практичному житті, отримують в нагороду міцні нерви та здоров'я. По-різному може бути влаштований відпочинок людини, але його, звичайно, не можна прирівняти до неробства. Читання книг, перегляд кінофільму, гра в шахи, лижна прогулянка — все це теж робота, що вимагає нервової та м'язової енергії. Однак ця активна діяльність не схожа на ту, якою людина займається протягом дня. Виходить, переміна занять — теж відпочинок, але відпочинок активний. Доведено, що саме такий вид відпочинку найповніше відновлює сили, в той же час приносячи естетичне задоволення.

Найчастіше заповнює дозвілля людей книга. Дома чи в читальному залі ми сидимо над нею щодня. Чи означає це, що всі книголюби вміють читати? Протягом всього життя людина повинна підвищувати культуру читання. Насамперед слід взяти, про що розмовить книга, позначитися з її передмовою, змістом, вибірково проглянути кілька сторінок. Але ні в якому разі не можна читати все підряд, роблячи читання самоціллю.

Повноправним членом сім'ї стало телебачення. Цікава передача приносить радість, нудна — відчуття незадоволення. Та яким би не був зміст телевізійної програми, людина не повинна ставати рабом телевізора. Оскільки передачі нині ведуться, як правило, понад 15 годин щодня, зупиніться на тому, що вас найбільше цікавить.

Читач може запитати: невже увесь відпочинок має бути лише активним? А пасивний відпочинок — чи є таке поняття? Ажжж. Ви зручно розмистились у м'якому кріслі чи прилягли на дивані — це і є пасивний відпочинок. Необхідно вміти на якийсь час розслабити мускулатуру, не відчувати ваги свого тіла, заклавши очі, відключитись від денних турбот і думок. Досягається таке вминая лише в результаті тренувань, яку часто рекомендують як лікувальний засіб при захворюваннях нервової системи. Але не слід забувати, що основна форма пасивного відпочинку — щоденний природний сон, про необхідність якого зайве наголошувати. А віддаючи перевагу активному відпочинку перед пасивним, лікарі насамперед мають на увазі позитивний вплив на нервову систему перемінних занять, ритмічного переключення з однієї групи клітин на іншу.

Але який цікавим і різноманітним не було б дозвілля, необхідно чітко дотримуватися гігієнічних правил, які, разом узяті, і складають дисципліну відпочинку. Насамперед він повинен бути систематичним. Згадайте, що втома одержує неприємний префікс «пере» тоді, коли її не вдається усунути навіть тривалим відпочинком. Тому відпочивати треба щоденно, щотижня, щороку. А ми? Купу невідкладних справ — на вихідні (прання, прибирання, турне по магазинах плюс ще щось непередбачене і т. ін.).

Про нудьгу. Ми часто недооцінюємо її шкоду для здоров'я і працездатності. Читаючи нудну книжку, слухаючи нудного співбесідника, відчуєш, як усе лінкуватішими стають думки і тіло. Недарма при цьому з'являється зітхання — тривалий вдих, що ніби кличе на допомогу тканинам додаткову порцію кисню. Зате зустріч з веселою, дотепною людиною, яка вміє передати свій гарний настрій іншим, — не тільки приємна, й корисна для здоров'я. Там, де сміх, посмішка, веселощі — безумовно легше жити й працювати.

Наука про відпочинок доступна кожному. І той, кому не байдуже своє здоров'я, повинен акуратно і регулярно виконувати її нескладні, але обов'язкові закони. Адже здоров'я — це престижний

серед споріднених республіканських кооперативів. Принаймні на цей час...

А ціни такі: кожен сеанс голковколуювання і мануальної терапії — 3 карбованці, масажу — від 2 до 4—5. Бачу, як скептично хитають головою окремі: «ну і «низиенькі» ж ціни!» Ми ж виходили з таких критеріїв: високі запити населення на пропонувані послуги та їхня яскраво виражена профілактична спрямованість.

Вважаємо, що лікування повинно бути доступним і недорогим, і, що в нас — саме так і є.

— Перш ніж почути про суть вашої медичної допомоги населенню, кілька слів про членів кооперативу...

— Федір Андрійович Гой, лікар-невропатолог, пройшов спеціальні курси по мануальній (ручній) терапії. Олена Вадимівна Шульга, медсестра-масажистка (за плечима теж спеціальні курси в обласній лікарні). Ніна Михайлівна Тіліченко — медсестра. Ще один член кооперативу — Марія Іванівна Соколова, лікар, моя дружина. Вона — мій активний помічник у процесі лікування голкотерапією.

— Ви нічого не скажете про себе...

без застосування традиційних ліків невідправданно мала. Цей метод треба відродити.

— В чому ж його суть?

— Багато хворих, вживаючи медикаменти, дорікають, що вони їм не допомагають. А то й, бува, стає гірше. Не берусь судити про кожен випадок зокрема. Знаю одне: токсичність, алергія, звикання — це не на користь медикаментозних засобів. Голкотерапія ж — нешкідлива, фізіологічно діє на організм та й ефективна: частіше й тоді коли загальноприйняті і традиційні методи лікування не дають очікуваного ефекту, а то й зовсім не допомагають.

Справедливості заради скажу, що першим етапом відродження (вивчення й застосування) голкотерапії можна вважати 1957 рік. Саме тоді з Китаю повернулася група професорів і доцентів, котрі засвоїли даний метод. На жаль, як на мене, темпи досліджень з точки зору сучасної медицини могли б бути й енергійнішими.

Суть голкотерапії у відновленні правильної нервової регуляції функцій органів і систем організму. Занадто науково? Спробую висловитись простіше. На сьогодні нараховується понад тисячу біологічно активних точок на тілі організму

рування і його тривалості. Потім імпульсів, одержаних від місця вколуювання (точки) надходить у центральну нервову систему і відновлює її нормальну діяльність по регуляції роботи органів і систем організму.

Практично голковколуювання можна помітно поліпшити і навіть виликати функціональні (оборотні) захворювання органів і систем організму та полегшити стан хворих з органічними захворюваннями. З цього приводу необхідні консультації з лікарем, ґрунтовне обстеження. Виняток при голкотерапії складають пухлинні процеси, інфаркт міокарда, різко виражені захворювання внутрішніх органів, лікування під час вагітності.

Нині я активно «голковколюю» бажуючих позбавитись дуже згубної звички — куріння. З висоти накопиченого досвіду скажу, що біда переважної більшості курців при всій шкідливості процесу ще й у тому, що вони захворіли. Так, так, доведено, що 93 процентам курців країни покинути палити за рахунок тільки вольових зусиль надзвичайно складно...

— Мабуть, треба відкинути поступово. Скажімо, сьогодні — 8 сигарет, завтра — 7, післязавтра — 6.

знаємо, пробували, не виходить...

— Тоді хай приходять у кооператив. Голкотерапія плюс бажання людини — і та без особливих надзусиль шкідливої звички позбавиться.

Але мною помічено, що навіть коли не існує шаленого потягу до куріння, спрацьовує чисто психологічний процес — ритуал куріння (сірники в кишені, розминання сигарети і т. ін.). Як з цим боротися — кожен бажуючий дізнається, коли завітає на Калініна, 32. А поки що скажу відверто: черга курців не така вже й велика. Але переважна більшість, що пройшла сеанси лікування, палити покинула.

— Про мануальну терапію відомого Касяна з Полтавщини ми чули багато. Ваш кооператив теж застосовує цей — поки що рідкісний — засіб лікування...

— Так, і не без успіху. Це, теж призабутий, до речі метод лікування хребетного стовпа, боротьби з «солями», сколіозами. Як не дивно часто легше лікувати сколіози (іноді, буває, прикута до ліжка людина після одного-двох сеансів вже ходить), ніж остеохондроз, прояви яких найрізноманітніші. Адже остеохондроз — це не наслі-

— Вам і вашим коледам, мабуть, доводиться нелегко!

— На це запитання однозначно відповісти неможливо. Я бачу, якими стомленими наприкінці робочого дня виглядають після сеансів мануальної терапії та масажу, після лабораторних аналізів брудного денного вмісту мої колеги... Кожна хвороба, кожен організм вимагають, ясна річ, певної кількості голок і певного їх розташування по тілу. Завершуючи роботу, додому приходжу виснажений. Але моральне задоволення, незважаючи на втому, є у всіх членів кооперативу: ми допомагаємо людям!

З іншого боку, наш кооператив іноді буквально задихається від напливу людей. Отже, ми за те, щоб народжувались нові кооперативи, подібні нашому. Спеціалісти з голко- і мануальної терапії у нас в області є, я знаю їх особисто...

Ну, і дошкулє тісне приміщення, в якому ми знаходимось. Воно не влаштовує ні хворих, ні нас. Сподіваємось, у міськвиконкомі нам знайдуть щось більш підходяще.

— На закінчення хочу побажати вам, лікарів, міцного здоров'я...

— Дякую, воно нам теж потрібне. І як кожній людині, і як тим, хто допомагає людям...

Він інтерв'ю А. БЕЗТАКА.

ДОПОВІДЬ, ПИСАНА ЗА ПРИЛАВКОМ

Зранку шостого вересня в гастроном № 2, що в Новоукраїні, зайшов заступник заводу райкому комсомолу Віктор Барбалюк.

Не знаю, що саме говорив Віктор групкомсору Олександрі Ротар, та від неї почув, що Віктор Барбалюк попередив дівчат-продавців: сьогодні, мовляв, у вас комсомольські збори. На них, можливо, буде кореспондент «Молодого комуніста». Тож дивиться, щоб і доповідь була, і щоб виступали.

Розповів, як ту доповідь писати, і зі словами, що й він прийде на збори, пішов.

Олександра звітну доповідь писала... за прилавком. Отак — одного покупця обслужить, щось запише, потім — обслуговує ще когось. Хвилювалася дівчина: відвідини представника райкому комсомолу видалися дивними, адже раніше ними ніхто не цікавився.

Не знаю, що говорили дівчата на зборах, бо не вдалося на них побувати. І тривали вони недовго, якійсь підгодіни. Прозвучали на зборах пропозиції: щоб райком комсомолу про проведення зборів попереджав раніше, а не в день їх проведення. І друга — щоб соцзобов'язання приймалися комсомольцями, а не спускалися зверху.

Наступного дня Олександра Ротар розповідала:

— Проблеми? Звичайно є. От, наприклад, з тими соцзобов'язаннями. Приніс нам хтось з райспоживспілки паспорт КМК. У ньому вже красується цифра — ми повинні перевиконувати план щомісяця на дві тисячі карбоанців. Хто цю цифру нам вписав — невідомо. Олександра хвилювалася: як це можна, що за них вирішуватимуть у райспоживспілці перевиконання плану.

Не все гаразд, на думку групкомсору, й з організацією відпочинку. Добре, коли дівчата незаміжні. Куди ж піти тим, у кого сім'ї? У кооперативне кафе «Золоте горнято»? Там хоч і обслуговування хороше, та не відпочинеш. Молоді хочеться зібратися разом чи на вогники, чи на конкурси, вікторини.

Ні, не на готове хочуть прийти дівчата. Вони б самі і підготували сценарій, і не цуралися б іще якоїсь роботи. Тільки ж гуртом. Не один гастроном у місті, і не одні вони, напевне, хочуть налагодити справу з відпочинком. І поїхати на екскурсію бажують, тільки не знають, як це зробити...

Рік чи два тому, правда, хтось їздив з комсомольцями райспоживспілки в туристичну подорож. Про це, однак, продавці гастроному дізналися з розмов. Щоб обговорювали кандидату-

ри молодих працівників, котрі кудись їдуть, на спілчанських зборах — не було такого. От і цікавить членів КМК питання: як визначаються передавки, переможці соцзмагань? Соціалістичне змагання ведеться на папері. Бо інакше, як пояснити той факт, що члени КМК продавців другого гастроному достеменно не знають з яким спорідненим КМК змагається їхній комсомольсько-молодіжний?

ЗАВОДЧАНИ

Рівнянський дослідно-експериментальний завод. Працюючих тут небагато. Разом з другим секретарем Новоукраїнського райкому

тою, незабаром менше стане роботи по господарству, можна й вогник, і вікторину провести. Тільки ж малувато їй для такої справи...

Як і скрізь, у членів комсомольсько-молодіжного колективу свердловальників вистачало наболілих виробничих проблем. Валя, наприклад, бідкалася, що ВО «Червона зірка», до якого завод в селі Рівне входить як структурна одиниця, дає те, що самому не потрібно.

З розповіді комсомольців дізналися, що на виробничому об'єднанні планували переобладнати цех товарів широкого асортименту для виготовлення пральних машин. Рівнянці ж мали робити те, що робить

більше, що райком комсомолу обіцяє допомогти... — це зверталася до своїх подруг новообранний групкомсору Валентина Мельниченко.

ПЕРЕВІРКА ІДЕ

Взагалі-то дівчата в кондитерському цеху з начальством живуть в «мирі». І ніхто з керівництва підприємства громадського харчування не думав, що вони так от... відмовляються виконувати розпорядження. Вони ж — відмовилися.

У кондитерському цеху звітно-виборні збори комсомольсько-молодіжного спілки з... візитом когось з чергових перевіряючих. До

ЗВІТИ І ВИБОРИ

стрічі гостей не готувалися, а до звітно-виборних у своєму комсомольсько-молодіжному підготувалися непогано.

Звітна доповідь групкомсору не вмістилася на отому аркуші паперу, що тримала перед собою Людмила Єрьома. З неї, правда, дівчина прочитала за якусь хвилину, що за останні три місяці кондитери освоїли чотири нові види випічки, що план за цей же строк перевиконали на п'ять процентів...

— Щось не дуже нам довіряють старші. Як план — то давай, а так, щоб на нас покластися... Розмова відбулася го-

вись, через тиждень-другий знову буде команда: «мийте підлогу, вичищайте...». А дівчата, чого доброго, ще й відмовляться, як отоді, на початку вересня.

А ЩО Ж РАЙКОМ!

Відразу скажемо: графік проведення звітно-виборних зборів у Новоукраїнському районі не витримується.

Ще гірше: сталося так, що напередодні звітно-виборної кампанії в комсомольських групах мав відбутися семінар-навчання. Він відбувся значно пізніше. До речі, в повідомленнях про семінар є таке формулювання: «Методичні рекомендації по підготовці і проведенню звітно-виборних комсомольських зборів будуть роздані на семінарі...».

Про семінар вже згадували, а про рекомендації варто сказати: вони теж запізнилися до багатьох адресатів.

Як не старався у цей

звітно-виборний період

заорг Новоукраїнсько-

го райкому комсомолу

Віктор Мизін, та не зміг

з усім встигнути: в той

період в Новоукраїн-

ському райкомі ЛКСМ

України змінилися пер-

ший і другий секретарі.

Що ж, причина, як ба-

чимо, вагома. Тільки ж

чим пояснити, що рідко

бачать райкомівців у

первинних!

Ю. ЯРОВИЙ,
свецкор «Молодого
комуніста».

Новоукраїнський район.

Синдром бабиного літа

У ЦЮ ПОРУ РАЙКОМІВЦІ ПАЛАЮТЬ ПОСИЛЕНОЮ ОПІКОЮ ДО СВОЇХ ПЕРВИННИХ

комсомолу Олександром Маринкевичем ми побували в цеху, де працюють члени КМК свердловальників.

Світлану Костюк застали біля верстака.

— На збори, мабуть, до нас приїхали? — поцікавилася дівчина. — Ще трохи зачекайте, хай зберуться всі комсомольці.

Світлана не скупилася на похвали своїм подругам. Виявилось, комсомольсько-молодіжний поповнився ще дві дівчини. І тепер уже шість свердловальниць (а не 4, як значиться в райкомі комсомолу) входять у КМК.

Від Світлани дізналися, що завод із планом справляється, що з роботою нема зараз серйозних проблем. Про комсомольську роботу дівчина майже нічого не розповідала.

— Більшість у нас сімейні. Живемо в селі. Замкнувся кожен у собі, — такі слова ми чули від Світлани.

Збори проходили в'яло. Не те, щоб на них дрімали, та чулися лише загальні слова. Згодом з'явилися й пропозиції.

Валя Мельниченко дивувалася:

— Чому б не організувати соціалістичне змагання між нашою бригадою свердловальників і аналогічним колективом з якогось іншого підприємства Новоукраїни? Щоб не лише за показниками «змагатися», а їздити одні до одних, проводити конкурси професійної майстерності. Ми — за живе змагання!

Галина Заруба запропонувала, щоб у Рівному теж встановили якщо не пам'ятник, то хоч меморіальний знак місцевим воїнам — інтернаціоналістам, які загинули в Афганістані.

Галину підтримали подруги: вони б першими вийшли на суботник, а зароблені гроші згодні перерахувати на цей знак. Хочуть дівчата тільки, щоб їхню ідею підтримали інші.

За відпочинок теж говорили. Дарма, що серед них є сімейні, ще проживають у селі. Зреш-

нині подібний цех на ВО «Червона зірка». Розмови так і залишилися розмовами. На рівнянському заводі, трапляється, подовгу чекають деталей «Червоної зірки».

Простоювати дівчата не збираються. Їздять на сільськогосподарські роботи в підшефний колгосп, десть та знайдеться робота й на заводі... Про настрій, правда, говорити не варто...

Ось тут ми й запропонували дівчатам: а що, якби їм, комсомольцям, самим взятися за колективну господарську діяльність? Укласти договори з колгоспами, іншими підприємствами і таким чином заробляти для своїх потреб гроші.

Спочатку свердловальниці тихцем перезирнулися. Через мить заговорили бажанням:

— Непогана ідея. То що, спробуємо? Тим

них і надійшла вказівка: все помити, почистити, сміття повиносити. Одним словом, коли до вас, дівчата, хтось зайде, щоб все було як має бути, а не так, як є.

Дівчатам, видно, набридли такі вказівки. Бо не вперше вони чувають такі слова. Не вперше, мабуть, і мали приїхати «гості», які чомусь так і не приїхали.

Ну, а що ж комсомольці?

Звичайно, вони від своїх слів не відмовилися. Сказали «ні», то так і було — хліб-сіль не пекли для відвідувачів (а могли б — кондитері!), рушників вишиваних не чіпляли на вікна, бо й так темно. Це добре, що лампочки, хоч і слабенькі, та по-вкручували. Була ж одна — тільки темні тіні кидала взимку.

Так от: дівчата до зу-

Таню СОБОЛЬ, яну ви бачите на знімку, школярі Світловодської десятирічки № 10 обрали своїм комсомольським ватажком.

Фото В. ГРИБА.

1 жовтня 1988 року

Д О Б Р О Ю відзнакою Світловодська у ці вересневі дні стали хлопці в захисного кольору форми з орденами та медалями на грудях. У багатьох з них поруч з урядовими нагородами — по кілька червоних смужок, від яких напів країна давно відвикала. Це — особливі мітки, які символізують поранення. Мітки, залишені в пам'яті і на тілі душманських кулями...

Перший обласний зліт воїнів запасу, активістів військово-патріотичного виховання молоді зібрав колішніх «афганців» у Світловодську не випадково. Понад сто вісімдесят представників цього району виконували свій обов'язок в Афганістані, двадцять із них відзначено бойовими наго-

патріотичного виховання молоді. Застійні часи внесли свої «корективи» в роботу з молоддю, перетворивши її на сліпе шанування напівправди. Адже адміністрація Брежнєва не дуже полюбляла деякі сторінки нашої історії, приховуючи біль і ганьбу, які теж були в історії Великої Вітчизняної війни. Так народжувалися символи, в які важко було вірити, невідомі військово-патріотичне виховання.

У Світловодську ми почули неспокійні голоси «афганців», які проти усього цього.

— Молоді потрібна тільки правда, якою б гіркою вона не була, — говорив олександрієць Ігор Димко. — Адже поруч з героїзмом

власну програму в їхньому подоланні адатен не кожен.

— Що ж ти конкретно зробив за вісім років після Афгану?

— Вислови свою думку!

— Не займай трибуну!..

скеля, але з часом її замінить пам'ятник. Серед тих, кому було доручено відкрити знак, — воїн-інтернаціоналіст сорокових років Василь Васильович Євдокимов, Герой Радянського

Держись за нас же Родина и ты».

Олександр Павловський, Кіровоград).

Програма зльоту була дуже широкою. Афганці зу-

чир-дискусію з комсомольцями Світловодська.

А потім роз'їхалися по домівках. Робота тільки починається. Починається на новому рівні, заради нашої

РУХ? ТІЛЬКИ ВПЕРЕД!

Подібне не раз можна було почути в конференц-залі. Так, балаканина набридла, особливо тим, хто до своєї справи небайдужий.

А ще були яскраві приклади роботи з молоддю, які на Кіровоградщині вже є. Новоукраїні — скажімо, розповіли про свій клуб атлетики гімнастики, який розпочався із старих дитячих матраців. Спортивних матів не було, ось і домовилися «афганці» придбати в дитячих садках міста списані матраци. До кращих часів, лише б робота не зупинилася.

Або про роботу з «важкими» підлітками. Тут програма досить проста — візьми на виховання кількох «важких», які після армії теж будуть наслідувати твій приклад! Це і буде кращою конкретною рухем, твоїм внеском у справу ВПВ.

Правильну позицію у проведінні зльоту обрали представники обкому комсомолу. Перший секретар Павло Малий сказав мені:

— Нехай хлопці висловляться, тоді і працювати легше. Адже коли замкаєшся у власних проблемах, то й вихід не можеш знайти. Ті, хто вже пройшов ці труднощі, порадять.

...Над міським сквером нависла тиша. Хвилиною мовчання, як знак пам'яті тим, кого нині немає поруч. Тут відбулося закладення пам'ятного знаку воїнам-інтернаціоналістам всіх поколінь. Поки це — гранітна

Союзу Микола Іванович Малишев (той самий, хто перший з «афганців» був нагороджений Золотою Зіркою Героя), Олег Бондар та Ігор Поляков, які ще нещодавно були в Афганістані.

Потім був святковий марш вулицями міста, який очолили піонери із світловодського клубу юних моряків. Через увесь Світловодськ, аж до самого стадіону.

Перша частина військово-спортивного свята більше всіх сподобалась маленьким світловодцям. З яким захопленням ті слідкували за імітацією військового бою! На полі стадіону були й «душмани» (їхні ролі виконували деякі з воїнів-інтернаціоналістів) і «наші».

Мені пригадалась кінострічка «Чапай», яку дивився перший раз ще в школі. Коли «білі» затиснули наших і здається — все, кінець. Але тут Чапай з'являється у кадрі і ми, першокласники, радіємо цьому, адже сприймаємо все на повному серйозні.

Так було і того вечора, коли «духи» спочатку дуже агресивно поводити себе. Та вчасно втрутилися війська «спецназу» — і виграли бій.

Друга частина свята, яку на високому рівні провели представники кіровоградського дискотеклубу «Олімпія», викликала деякі побоювання. На трибунах стадіону були місцеві «металісти», які, природно, хотіли почути «свої» ритми. Але за програмою на імпровізовану сцену сходили все ті ж хлопці в захисній формі. І металісти здалися, адже і рок, і пісні, народжені в Афганістані, поєднують одне — правдивість.

Ось деякі рядки з пісень, які виконували автори:

«Наш контингент
Називають обмеженим,
Но не мужеством,
А только числом».

(Сергій Вовкотруб,
Долінська).

«Я не трус, но, поверьте,
Это страшно до слез.
Раскаленный песок,
А в ушах — шум берез».

(Олег Михайличенко,
Світловодськ).

«Мы за тебя
Обеими руками,

ВОЇНИ - ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТИ — пам'ятнику інтернаціоналістів Кіровоградщини всіх поколінь

«Молодий комунар» неодноразово повідомляв про хід збирання коштів на пам'ятник інтернаціоналістам Кіровоградщини всіх поколінь, який планується побудувати в обласному центрі.

Під час зльоту воїнів запасу, активістів військово-патріотичного виховання молоді колішні воїни-інтернаціоналісти виступили з пропозицією перерахувати зароблені ними кошти на будівництво пам'ятника в Кіровограді та пам'ятного знаку в Світловодську. Кошти від проведення великого військово-спортивного свята, добровільні пожертвування та гроші, зароблені під час суботника, склали суму 2500 карбованців.

стрічались з молоддю в навчальних закладах і трудових колективах, брали участь в суботниках на промислових і будівельних об'єктах міста, провели ве-

загальної справи перебудови.

С. БОНДАРЄВ,
спецкор «Молодого ко-
мунара».

Фото В. ГРИБА.
м. Світловодськ.

СКЛАД ОБЛАСНОЇ РАДИ ВОЇНІВ ЗАПАСУ

Анатолій Кушніш (Компаніївка), Ігор Кулик (Новоархангельськ), Олександр Кондратюк (Кіровоградський район), Володимир Питников (Добровеличківський район), Василь Томашевський (Голованівськ), Юрій Гурін (Бобринськ), Сергій Вовкотруб (Долінська), Геннадій Сента (Устимівка), Василь Скрипка (Олександрівка), Олександр Медведєв (Кіровоград), Сергій Поляков (Кіровоград), Володимир Аулін (Кіровоград), Олександр Паршегуба (Гайворон), Володимир Ковальов (Новгородка), Володимир Прокоф'єв (Онуфріївка), Володимир Грабовський (Знам'янка), Микола Кисіль (Петрово), Юрій Спуданюк (Новоукраїнка), Сергій Король (Ульяновка), Сергій Копань (Мала Виска), Сергій Загорулько (Олександрія), Сергій Хохлов (Світловодськ), Микола Зарудний (Новомиргород), Ігор Сунцов (Олександрія), Іван Калиниченко (Вільшанка).

родами. П'ятеро додому не повернулися. Віктор Ключ, Микола Пронь, Валерій Холдов, Сергій Даниленко, Володимир Чечель віддали свої молоді життя за свободу й незалежність дружнього афганського народу.

Не будемо приховувати, що нині як ніколи гостро стоять проблеми військово-

завжди живуть боягузтво і підлість. І забувати про них не треба.

Під час обміну досвідом роботи з молоддю трапився випадок, коли один із колішніх «афганців» довго розповідав про свої труднощі. Реакція була негативною: адже труднощі відомі всім, а ось запропонувати

між. Мене доводили до люшки на шворках у двірті. Вона після 6 місяців

1 жовтня 1988 року

У НАС В ГОСТЯХ ЖУРНАЛ «ДНІПРО»

НА БИСТРИНІ СЬОГОДЕННЯ

Новинки соціально-психологічної прози — романи, повісті, оповідання, історична романістика, детектив, фантастика, поетичні твори, гостра актуальна публіцистика, проблемні критичні статті, рецензії, твори для дітей, сатира і гумор — такий далеко не повний перелік жанрів журналу «Дніпро». В журналі можна прочитати матеріали про гострі проблеми життя молоді, про сучасну музику, моду, спорт, повідомлення про цікаві пошуки в науці та мистецтві...

Зокрема, в 1989 році із прозових творів передбачається надрукувати: оповідання Володимира Дрозда, які через свою гостру проблематику не були опубліковані в застінні роки; другу книгу роману Анатолія Рибаківа «Діти Арбату» — «Тридцять п'ятий та інші роки» — про маловідомі сторінки недавнього минулого, про порушення норм соціалістичної демократії, переслідування чесних і відданих справі партії людей за культу особи; нову повість ветерана нашої літератури, учасника Першого Всесоюзного з'їзду письменників (1934 р.) Сави Голованівського «Страхи» — про перші трагічні дні Великої Вітчизняної війни; історичну повість Юрія Хорунжого «Тасма грамота» — про народницький рух на Україні у другій половині XIX століття; документальну повість В. Мартиненка «Розірване коло», у якій відтворено широкую панораму подій, пов'язаних із особою останнього російського царя Миколи II та його оточення, з поваленням самодержавства в Росії; повість молодого літератора Володимира Шовкошнітного «Дурень» (автор — безпосередній учасник ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС).

Із незаслужено забутих і непомічених творів передбачається опублікувати «Автобіографію» М. І. Костомарова (1817—1885) — відомого українського історика й письменника; повість Івана Дмитровича Сірко. Славний кошовий отаман запорозьких козаків Дмитро Іванович Яворницький (1855—1940) — видатного українського історика, археолога, етнографа, фольклориста, письменника, академіка АН УРСР.

У центрі публіцистичних матеріалів — актуальні питання революційної перебудови нашого суспільства. Посилиться увага до публікацій з проблем економічної реформи, комсомольського життя, патріотичного та інтернаціонального виховання, про сніпівську повагу до рідної мови, природи, до кращих народних традицій, звичаїв, фольклорних надбань.

Нагадаємо, що у роздріб журнал надходитиме в обмеженій кількості. Щоб у вас не виникло труднощів із його придбанням, радимо заздалегідь оформити передплату.

Володимир БРОВЧЕНКО

В РАЙОНІ АТОМНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Неботруси дозвруг, землетруси...
А дороги лаять, мов обриси.
Все до щастя, до краєвих часів.
По дорогах ревує бомбовози...
Скільки того? То мізерні дози
Для людей, для води, для пісв...
Вийшла з хати знеможена жінка,
І з чистого неба жаринка
На святий опустився живіт,
І дитина у материн лоні
У молитві звела долоні,
Мов боїться з'явитись на світ.

Михайло ШЕВЧЕНКО

А ти ж таки до чортків бідовий —
На всі часи наладився, на всі:
На благовісний час перебудови
І тоді, на перет застоїнських
часів.
І скроні патріарші у свинях

Уже, дивись, примірялись під цімб.
І ти, немов у цімб, наполовину
Вийшов і призначався під ним.
І я немовби мудро розумію:
Лукаве сльиво, роблений портрет.
А от дивлюсь і зрушити не смію
Цей онімбований автопортрет.
Нехай і так. Носи його і звикни,
Не призначайся — звикни!

І неси.
І сам у світі німбовім не зникни,
А вирости в обрамленні краси.
І не втомись в путі своїм дочасно,
І мені мого зухвальство сам

прости.
Як легко це — творити німби
власні,

Як важко їх — сотворені —
нести!

У цім тобі допоможуть небагато.
І ти закон відкриєш непростий:
Як легко це — творити цімби
хвальцько,

Як важко їх умудрено нести!
Отож забудьмо, як співають пніці,
Наладьмо баритонно голоси:
Як прагнуть ся священного
в людині —

Красивого, великого — в усім!

Володимир ДРОЗД

ПРО МАЛИНУ

(Уривок)

...Іду по малину.
— Закурить не знай-
деться, Григорівичу? —
гукає з двору Андрій.
— Для доброго сусі-
ди...

Тепер ми справді су-
сіді, через річку. Ми-
нулої осені Андрій, буль-
дозерист цегельні, роз-
горнув гору і за асфту та-
літо вимурував під кру-
чею будинок-фортецю
на високому дво metro-
вому цоколі, вікнами в
глинище.

— Куди ідете?
— До Гальки, хочу ма-
лину під парканом поса-
дити.

— Тільки садить білу,
червону не садить, чер-
вона погано родить і
червиза.

Андрієва веранда
оперезана чорною тол-
лою — віком ще не зро-
била.

— Темно в кімнатах,
мабуть, вікна в кручу?
— А навіщо у спальні
світло? — сміється Ан-
дрій. Він опецькуватий,
ширококоший, певний
себе, здається, виріс із
глинища як і його дим-
фортеця.

— Сирітиме без сонця.
— А я добрих три
метри кручі одчирю.
Двір же мені полага-
ється. Бульдозером —
чи...

— Матвіха тобі зро-
бить чик — город же.
— А Матвісі не по-
ложено такий город
мати. Йі п'ятнадцять со-
ток нарізали а вона ще
п'ятнадцять соток гори
прихопила. Я закони
знаю. Дім, як картинка,
правада?

— Показний дім.
— Я в армії генерала
визив. Той генерал в
отакому домі жив. Тіль-
ки в казенному. Дуже
боявся старий, що на
пенсію пошлють. Усе
було каже: я, Андрію,
як буряк — заманеться
начальству, воно за гич-
ку і висмикне. А мене
не висмикне ніхто. Я — в
кручу віс, коч і лампас
не ношу...

— Куди ж бо се ви
йдете, Григорівичу? —
вказує з хати баба
Одарка.

— А до Гальки по ма-
лину.

— А може вам сливи
треба? Ходить бо до нас,
слиз накопаете.

— Сливи? — розду-
мую я. — А може вони
вам потрібні, хай би рос-
ли.

— Та вже нам з дідом
про гробки думать, а не
про сливи.

— Що це ви сьогодні
обоє поховальної співа-
єте? — я їду, за Одар-
кою в сад. Бездітних
Одарку та Йосипа звать
на кутку куркулями,
вони тримають кабанив,
пасіку (Йосип згодуює
бджолам цукор і про-
дає той цукромед дачни-
кам), засаджують два
величезні городи.

— Син учора наснився:
скучив за вами, мамо, А
тато, каже, уже й на очі
заслабли, вас вигляда-
ючи...

Перший чоловік Одар-
ки помер у тюрмі десь
перед війною, потім його
реабілітували і вип-
латили бабі платню за
чимало піт, син пас че-
реду і підірвався на мі-
ні. Копано самосійні сли-
ви. Слив у моєму саду
немає, а хай будуть. Зем-
ля над різачком вогна
прошита білими нитками
коріння. Гіркуваті й пе-
чально пахнуть прілим
осокорозим пістям.

Кі ж узагальнення можна
зробити з нашої розмови?
Толерантність. Лише від-
недавня це поняття широко
виключулося через віт-
чизняні засоби масової ін-
формації на нас, часто у сусідстві
із плуралізмом думок і суджень.
Як заперечити прогресивність по-
треби бути терпимим до чийось по-
глядів і вчинків, хай і не зрозумілих
тобі? Далеко не буржуазною є «за-
баганка» жити із сусідом по схо-
довій клітці чи робочим столом у
злагоді й мирі. Про дальші наслід-
ки мирного співіснування й гово-
рити зайве. То може на цьому,
нешкідливому рівні варто змири-
тися й із сусідством описаних вище
осіб?

Інша справа — патологія з її на-
сильницькими супутниками. Сьогод-
ні ми напевно чимось похвали-
тися добре поставленою профілак-
тичною роботою і в цій галузі. Про-
філактика ефективна, коли є кого
оберігати і коли в нього на те є ба-
жання. А раз на консультації до спе-
ціалістів ми все ще збираємося ро-
ками навіть з приходу елементар-
них розладів сексуальної сфери,
нічого чекати сплеску самосвідомо-
сті з боку носіїв «гомос». Лікува-
тися або, точніше, переорієнтува-
тися бажає меншість з посеред них.
Решта воліє мовчки страждати від
вимушеного стримування. Авантю-
ристи ж ідуть «на лави».

Право на помилку ми завжди
залишаємо за собою, беручись за
нове й незвідане. Гомосексуалізм
виявлено не вчора, отже, тут про
наївність чи неповідомленість гово-
рити нічого. Так само небезпечно
неоднозначностями торкати граніт
такого поняття, як «культура по-
чуттів»: тим, що ми вже сам пе-
релік статеви збочень пуритансь-
ки скорочуємо до першої літери,
на Сході займаються з древності
та ще й називають це «мистецтвом
кохати»...

Отже, вічне табу? Виховання або
його відсутність лише загострюють
небезпеку, але не усувають її.

КОСЬ у газеті «Московские
новости» юрист висловився
за пом'якшення статті, що
передбачає кримінальну
відповідальність за гомо-
сексуалізм. Існують такі думки: та-
кі люди є, тому краще дати їм волю
ніж затискуванням штовхати на зло-
чин...

«Волю» збоченці, котрі не підпа-
дають під кримінал, і так мають.
Венеричні та інші хвороби, загроза
СНІДу, супутні подібним контактам
алкоголь і наркотики — це ще не
всі небезпека. Ці люди обкрадають
передусім себе. Ясно, що гомосек-
суальні нахили викликають можли-
вість мати нормальну сім'ю, дім.
Бісексуальні звички теж, як видно
із шостої сповіді, викликають ча-
сом непоправні ускладнення в осо-
бистому житті.

27 серпня минулого року в ін-
терв'ю нашій газеті (воно назива-
лося «Про інтим без помочі Езопа») ліка-
р-сексолог зазначив, що
подібні описані збочення слід
лікувати (чи тут треба вжити якесь
інше дієслово?) у психіатра. Що
скажуть спеціалісти?

Ніна ДАНИЛЕНКО,
Ігор КУЦЕНКО,
журналісти.

вати. Але чудес не було — виключо-
но з моєї вини. Ми з нею просто
дружили, а я десь прочитав, що
дружба між хлопцем і дівчиною
виключає любов. Так, гарною при-
ятелькою була Малгося — прогуля-
нки, танцювальний гурток у будинку
культури... Але після школи ми роз-
сталися — вона виїхала з нашого
міста вчитися. Найближча зустріч ще
раз підтвердила її припущення, що
наше знайомство не посується ні
на крок далі. Вона також виїхала
заміж, але ми й далі приязнилися.
Недавно вона сказала, що вже
точно помітила в мені гомосексу-
альні нахили... Мама теж страждала
— вона воліла б чути, що цілонічні
забази я маю не з колегою, а з
дівчиною.

...Першого друга я зустрів на
Центральному вокзалі (було мені
ді ще 17 років). Він працював
учителем фізкультури з школі. За-
просив додому, того разу я силь-
но напився, почував себе кепсько.
Але він напоїв, щоб я залишився
в нього, і я повідомив маму, що
затримуюсь у тітки, а повернуся
через 3 дні. Лише наприкінці гост-
ині я пізнав смак забороненого
плоту... Тоді й усвідомив, що дів-
чата мене ніколи по-справжньому
не цікавили, я бачив у них щоразу
більше ганджів. Дратувала їхня по-
лохливість, схильність до екзальтації
та істерики. Лише з учителем я зба-
гнув, чому, на відміну від одноклас-
ників, охочіше придивлявся на пля-
жі до гарно збудованих чоловіків,
ігноруючи їхні репліки з приязню
поваб сусідніх дівчат і жінок. Гор-
таючи «бурду», я найдовше затри-
мувався на сторінках, де рекламу-
валася чоловіча білізна. Усе біль-
ше переконувався, що саме муж-
чина є вінець творіння, саме він
дістав від природи все найкраще.
У світі тварин самці завжди прива-
бливіші сіреньких самок. Жінка ста-
ла символом краси вже силою ге-
нія мужчини: закоханий у неї, він
возніс її на п'єдестал, зробив із
неї магічний візеріть краси, прива-
бливість чарів і доброты...

...Мені б не хотілося міняти стать,
як це роблять на Заході бажаною,
— дітей (я їх обожнюю!) все одно
не зміг би мати. Тепер це ще
спадковість, коли я хворий. Хоча не-
дуги все ще не відчую. Де «під-
чепив» СНІД? Мабуть, у того алжир-
ця, котрий приїхав до Польщі, щоб
пізнати наш край. А мені закотіло-
ся відчутти вогнистий темперамент
арабів. Не міг і припускати, у що
вилетиться та моя цікавість...

Нам відомий випадок із хлопцем,
мати котрого розганяла з дому дів-
чат, котрих він приводив, — усі зда-
валися «недостойними» сина, в усіх
вона знаходила мінуси і настільки
багато говорила про це, що у хлоп-
ця виникла неприязнь до жінок і
одночасно страх перед ними з них,
які мали подібний материному ав-
торитарний характер. Зрештою він
опинився серед «голубих», тобто
гомосексуалістів.

Нам відомий випадок із ма-
тір'ю двох дорослих дітей, котра
була в захопленні після того, як ви-
падково, з цікавості, «побула» з ін-
шою жінкою. Вона зізналася, що за
все життя у шлюбі не мала такого
задоволення, оскільки чоловік тур-
бувався лише про те, аби було доб-
ре йому, а подруга потурбувалася
і про партнершу...

ПОСТСКРИПТУМ РЕДАКЦІЇ. «Медицинская газета» за 2 вересня
цього року у статті «Содомський гріх» теж провела дослідження назва-
ного явища, навівши, зокрема, такі цифри: серед усіх чоловіків підтри-
мують виключно гомосексуальні контакти 3—5 процентів, серед жінок
— 1—3. Хоча б один гомосексуальний контакт у житті мали 48 відсотків
чоловіків і 37 відсотків жінок. Причому цифра ця приблизно однакова
для різних країн, що наводить на думку про біологічний, природжений
механізм виникнення такого потягу. У зв'язку з цим у статті говорило-
ся про необхідність гуманнішого ставлення до таких осіб. Наводиться
ще цифра — 0.0016 процента — стільки гомосексуалістів від загальної
їх кількості здійснюють злочини на статевому ґрунті. Ставиться під сум-
нів стаття в кримінальному кодексі про переслідування за гомосексу-
алізм. Мовляв, таким чином суспільство підглядає за людьми в замкову
шпарку...

В усьому цьому є свій резон. Деякі подібні висновки напрошуються і
після статті «Олег на ім'я Лариса». Видно, що і самі ці люди мають ба-
гато клопоту через свої схильності, і оточуючі, втягуючись в орбіту їх-
ніх пошуків, потрапляють у неприємні ситуації. Та низька цифра «гомо-
ніх пошуків», злочинів, мабуть, не заспокоює хоча б тому, що абсолютна
сексуальних злочинів, мабуть, не заспокоює хоча б тому, що абсолютна
більшість людей через свою необізнаність не чекає подібного зла. на-
віть не підозрює, що таке може бути і в якій формі «нетрадиційні» мо-
жуть схилити до контакту. Сподіваємося, що стаття в «Молодому ко-
мунарі» хоч мізер потрібної інформації дасть.

Форма її подачі не задовольнила лікарів-психіатрів з обласної психі-
атричної лікарні, яких ми попередньо ознайомили зі статтею, котрі од-
ночасно підкреслюють гостроту проблеми гомосексуалізму в зв'язку зі
СНІДом. «Медицинская газета» вважає, що для консультування гомо-
сексуалістів, для корекції статеви нахилів у підлітковому віці (коли це
вдається легше, ніж у дорослому) потрібні передусім психоаналітики.
Таких фахівців не те що в Кіровограді нема — у країні одиниці. Так що
ж, мовчки пускати все на самоплив? Ми надто довго це робили. Тому,
гадаємо, мовчати далі не можна і не треба.

СВІТЛІ ДНІ

Чотири дні барвисто квітнувало в містах і селах нашої області перше Республіканське свято рідної мови. Майже півтисячі школярів з усіх областей України, делегації з Молдавії і Білорусії взяли участь у святі. Близько сорока письменників, численний загін журналістів обласних і республіканських видань гостювали в ці дні в області. Розмаїтою була програма свята: зустрічі, концерти, дискусії, покладання квітів. Свято навідалось до робітників промислових підприємств, у школи, училища, інститут, на хутір Надію, де «Вересневі самоцвіти» органічно вписались у програму свята рідної мови.

ДАВАЙТЕ
ДУМАТИ ТЕПЕР...

Для мене свято почалося пізнього вечора 18 вересня у Палаці піонерів та школярів, що на вулиці Леніна в Кіровограді. Чого там тільки не було: музика, танці, веселі змагання; на другому поверсі палацу зібралися представники чи не всіх областей. Той вечір для нас, незважаючи на дещо несвятковий початок, закінчився доволі весело. І маємо тим завдячувати перш за все хлопцям та дівчаткам із Києва, Закарпаття, Івано-Франківська та Ровно, які задавали тон на тому дитячому святі. Втім, чому дитячому? Було там і трохи дорослих. Жаль, що зал не зміг вмістити більше людей, які, безперечно, прийшли б сюди, якби змогли довідатися про все заздалегідь...

Ця незначна на перший погляд обставина все ж позначилася на настрої, із яким наступного дня наша невеличка прес-бригада вирушила на підприємства міста, де мали відбутися зустрічі з робітничими колективами. Треба одразу сказати: враження на нас чекали неоднозначні.

Спитаймо ж себе: для чого потрібна ця розповідь про минуле свято? Чи для того, щоб похвалити

Ось і в потужних, просторих цехах виробничого об'єднання по сівалках «Червона зірка» учасники його сподівалися на це. Чи так сталося, як гадалися? Хоч і не сприяв розмовам гуркіт сучасного виробництва, все ж спілкування відбувалося (щоправда, більше гостей між собою).

Мою увагу привернула група школярів, які про щось жваво перемовлялися. На дівчатках вражав і чарував одяг, найперше — сорочки із прекрасною, просто-таки вишуканою вишивкою. Таку нині хіба в музеї зустрінеш. Як тут не спитати, звідки вона у сьогоднішніх школярів?

— А це ми у наших бабусь попросили, — пояснила одна з дівчаток, мило усміхнувшись.

— А де ж ваші бабусі живуть?

— В райцентрі Олександрівці на Кіровоградщині... Ми теж там живемо, а вчимося у середній школі № 2.

Мені нараз пригадалася одна із зустрічей, яка проходила у тій школі (до речі, із російською мовою навчання). Розмова та була на вічну тему: що значить бути сучасним, яке мистецтво є сучаснішим — рок чи хеві-метал, чому газета мало пише про «сучасну музику», взагалі про сучасне мистецтво... Тут, у заводському цеху, школярки, які одягли бабусині вишиванки та плаhti, вже цим

— сказала одна з юнок, — вона вже не зможе мене навчити, бо погано ба-читий!... Втім, може, так само, як не думали про збереження народних традицій, не подумали добре і в ті дні, коли відкривали у містечку Олександрівці російську школу, де для неї явно немає російськомовного контингенту? Про цей аспект національної політики в роки застою нам усім (і не тільки журналістам) треба буде ще добре поміркувати після свята рідної мови. Але нині — про нього, про його перипетії й зустрічі.

Одна з них відбулася у червоному куточку виробничого об'єднання «Червона зірка». На ній (де всі промовці говорили, між іншим, українською мовою) виступили Герой Соціалістичної Праці, голова ради трудового колективу «Червоної зірки» О. О. Кошурко, депутат Верховної Ради УРСР, робітниця О. П. Ціпов'яз (вона, до речі, родом із Білорусії), заступник головного інженера «Червоної зірки» Ю. І. Антонов. Говорили й письменники — Петро Осадчук, Дмитро Білоус; особливо зачепив заводчан за живе виступ львів'янина Ростислава Братуня, який коротко розповів про ініціативу створення Товариства рідної мови у Львові — робітників та інженерів об'єднання «Львівхімсь-

Наші кореспонденти побували на багатьох заходах. Чи є сенс переказувати репортажно ці незабутні події? Зацікавлений читач, якому не вдалося побувати на святі, думаємо, познайомився з репортажами, які оперативно друкувала «Кіровоградська правда» на своїх шпальтах в середу, п'ятницю і суботу минулого тижня. Ми ж хочемо подати роздуми журналістів після свята. В чомусь вони схожі, в чомусь абсолютно різні. І хай читач не судить журналістів «МК» за категоричні думки, за суб'єктивне сприйняття подій. Можливо, ці три погляди заохотять читачів висловити свою думку — будемо раді.

сфери мистецтва, мовних проблем.

До речі, саме про це згодом зайшла мова і на зустрічі в обласконкомі, яку відкрила заступник голови Ради Міністрів УРСР М. А. Орлик, де виступив голова обласконкому В. І. Желіба, були присутні секретар обкому Компартії України С. М. Шапікіна, заступник голови обласконкому Т. Т. Дмитренко. Проблеми економіки й культури тут поставили як взаємопов'язані; мобілізація людей на перебудову виробництва навряд чи можлива без вирішення цілого ряду заданих проблем, серед них і національного питання — ось лейтмотив цієї зустрічі...

На зустрічі в обласконкомі, де розмова йшла насправді державному рівні, зібралися разом і всі письменники, які прибули до Кіровограда з різних куточків України. Ця представницька делегація згодом мала розбитися на невеликі групи, які разом з іншими учасниками свята мали роз'їхатися по місту та за його межі — туди, де на учасників Республіканського свята рідної мови чекали гостинні господарі.

З однією із таких делегацій (до неї увійшли письменники Дмитро Кремінь, Микола Рябчук, Петро Скунець і хлопці та дівчата з Києва та Ровно), яка

міста Києва знайомилися ще й із історією краю, де проїжджали. За екскурсовода був працівник облуправління народної освіти С. Ю. Пустовойт.

Слухали його оповідки наші гості, дивувалися, а під кінець вирішили ще й заспівати. Та не встигли як слід розспіватися — вже й Трепівка. На просторому подвір'ї середньої школи чекає на них зведений шкільний хор на чолі із самим директором. Після коротеньких урочистостей зібралися за столами у залі, прикрашеному рушниками та килимами. А на сцені — музики, а в залі — ведучі свята.

Та й почалося дійство — бо як ще назвати усе те краще, для чого віддано було гостинну господоу. Співали вчителі, співали й діти. Отут і показали нарешті сповна хлопці та дівчата із «Кобзарика», як вони вміють співати. А юні ровненчани із літературно-мистецького гуртка «Світанок» (навчаються вони в СШ № 13 м. Ровно) показали уривки із вистави «Лісова пісня», яку самі поставили за п'єсою Лесі Українки. Втім, не тільки вони, але й юні кияни, виявляється, звернулися до Лесиної музи. Це, до речі, перша, але не остання вистава юних столичних аматорів театру українською мовою... Що й казати, гарно вписалися у загальний фон свята й емоційні пристрасті виступи поетів Петра Скунця, Дмитра Кременя, Миколи Рябчука. Глибинними витокми сучасної поезії озвалися пісні у виконанні народної піснярки-полісянки Г. І. Трухан, яка приїхала із Чернігівщини.

Виступили і юні поети — школярі з Києва Віталік Чабан, Андрійко Назаренко, Романко Ілюк. І знов — пісні, і знов — танці! То вже певно — коли діти так співають народних пісень і танцюють народних танців, — «наша дума, наша пісня не вмере, не загине»...

Усе, що встиг я тут висловити, що встиг переповісти — тільки якісь миттєвості свята, тільки деякі із думок, народжених ним. Багато на чому зупинитися (ба, навіть згадати про те) не дозволяє й нестача газетної площі, і безмір тематики, пов'язаної зі святом. Хотілось би докладніше написати і про відкриття та закриття свята, які були достойними його назви, і про свої думки та почуття з приводу письменницького листа, прочитаного Дмитром Павличком на закритті... Втім, як вже було сказано в «Молодому комунарі», свято це стало хорошим заспокоєм до майбутніх буднів, а, отже, — до майбутньої роботи, в тому числі й по збереженню й примножен-

ню народних традицій, відродженню ленінських принципів національної політики, поверненню української мови в усі без винятку сфери життя.

П. СЕЛЕЦЬКИЙ.

Є ТАКА ПОТРЕБА!

Коли чесно, то краще б жоден народ не дожив до такого свята — свята, головною метою якого є відродження рідної мови. Це страшно, коли ми повинні пропагувати рідну мову не деінде, а тут, на своїй батьківщині.

Нарешті ми заговорили про це вголос, бо національне перестало вважатися націоналістичним. І якими б сумними не були деякі причини проведення республіканського свята рідної мови, добре, що це свято відбулося. Бо найвища його мета в тому, щоб наш народ як повноцінний народ жив.

Не буду зараз говорити про те, чи найкраща це назва — свято — для такого заходу. Про це можна, зрештою, посперечатися. Я ж приєднуюся до думки поета С. Пушкіна: «Поки святкувати нам ще рано. Свято — після якоїсь перемоги. Буде державний акт про те, що наша мова набула статусу державної, будуть вагомі зрушення — ось тоді і справді можна посвятувати».

Кожного вечора, повертаючись після усіх відвідин заходів свята додому, не могла ніяк зрозуміти, яка думка не дає мені спокою. Підказала колега, журналістка з Тернополя: «Ти знаєш, після урочистого концерту (чудового!) поверталася в готель і раптом на вулиці Леніна у мене впад настрої — люди йшли такі байдужі, спокійні, ніби ніякого свята немає». Тепер мені все стало зрозумілим. Пригадалося, як першого вечора, коли після концерту і ярмарку, де купили донці зроблені полтавськими дітками іграшки, в автобусі мене запитали:

— Де це ви такі гарні циячки купили?

— На ярмарку.

— Якому?

— Як якому!? Сьогодні після відкриття свята рідної мови біля філармонії... — пояснюю вже докладніше —

— ?!

Я можу звинуватити шо жінку. Але це в жінці справа. В усьому місті не відчувалося свята (якщо не вважати святом те, що врешті з'явилися афіші українською мовою). Лише одні транспаранти «Палків привіт учасникам республіканського свята рідної мови» і діти в національному вбранні біля готелю, які чекають на автобус, нагадували: десь щось святкується. Свято не вийшло на вулиці міста, а (Закінчення на 9 стор.)

самих себе, чи задля аналізу зробленого (або незробленого)? Певно, таки заради другого. Ось чому хочеться заздалегідь попередити читача цих заміток, щоб не шукав він у цих нотатках надміру дифіраблів (окрім хіба що дифіраблів невмирущій мові й мистецтву нашого народу). А свято — це насамперед радість спілкування.

своїм вчинком, хай підсвідомо, але стверджували: і це — теж сучасне мистецтво, бо неминуща краса цієї вишивки, як невмирущою є краса українських народних пісень, рідної мови.

І ще раз, вже вночі, подивувався, що ніде дівчаткам навчитися вишивати так само гарно (а може, й ще краще). Раніше про це просто не думали, а нині... «Мой бабусі вже 84 роки,

маш» та про використання рідної мови на тому підприємстві під час зборів, масових заходів, для неочної агітації. Між іншим, на «Червоній зірці» гостям трапився єдиний напис українською мовою: «Перебудову починай із себе!». Що ж, слова дуже актуальні. Стосуються вони, безперечно, і економіки та виробництва, так само як

прямувала до села Трепівки Знамянського району, випало їхати й мені. Автобус мчав серед розлогих осінніх полів, а ми починали знайомитися, і не тільки між собою. За час поїздки школярі із СШ № 13 м. Ровно, вихованці Ровенської школи - інтернату, учасники фольклорного ансамблю «Кобзарик» та палців піонерів і школярів

1 жовтня 1988 року

ПЕЧАЛІ І НАДІЇ

(Закінчення.
Початок на 8 стор.).

було сховане в будинках культури, школах, взите в стіни, воно не заповонило все місто, не святкувало його. Свято не стало справді народним. А бажання побачити і почути було б дуже багато. (Маю право так говорити, бо бачила, скільки людей не потрапило на святковий концерт у філармонію).

А концерт, який відбувся у Кіровоградській десятирічці № 5! Якби винести його зі школи та на вулицю, певне, що не одні б не самі попросилися у танок під галицькі мелодії дитячого ансамблю народних інструментів з Тернополя, походили б «Веснянки» з кримчанами, потанцювали б вальс під духовий оркестр господарів школи.

І як би мені не сподобалася та зустріч в п'ятій школі (там же виступали поети Б. Демків, Г. Гордасевич, М. Братан, В. Гончаренко, читали свої вірші та оповідання початківці, співали учителі, а потім Стецько з гарбузом та інші літературні герої запросили гостей до українського столу на борщ і вареники, на плачинду і ряжанку), не можу не сказати про те, що вранці, СШ № 5 вважається українською (хоча там вже з'явилися російські класи), носить ім'я Т. Г. Шевченка. І от на урочистій лінійці невеличкий хор почав співати «Думи мої, думи мої» та «Рече та стогне Дніпр широкий». І... ніхто з дітей не підхопив ці пісні, ніхто не знав ві слів, ні мелодії.

А. Бортняк, віницький поет, сказав при розмові:

«Ми всі розуміємо, що наше свято — це вже нагальна потреба. І, зрозуміло, чому свято проводиться не у Львові чи Івано-Франківську — там би і легше було його провести. Обставини змушують в Кіровограді. І я був би радий, якби наступне свято провели у Вінниці. Бо така потреба є. А головне — з'являється надія. Так після концерту, думаю, подумає кожен».

Я українка. І цим горджуся. Мені дуже боляче, що не чую, живучи на Україні, українського слова, що моєю мовою нехтують ті, хто приїжджає на постійне проживання з інших республік (в цьому винуваті і ми, значить погано ми любимо свою мову), боляче, що не шанують її і в кабінетах, і в цехах, і в аудиторії. В мене також з'явилася надія. Надія на те, що афіші українською мовою, транспаранти — це не мильна піна, яку пустили нам в очі до свята (на 70-річчя встановлення Радянської влади на Україні також з'явилися написи українською мовою — але на другий день їх зняли, тому так категорично про це говорю), не кампанія, а перші кроки до вирішення важливої проблеми.

«Рідна мова, будь не тільки святом
А насущним хлібом
кожен день».
(Б. Демків).
Т. ТАРАСЕНКО.

ЗЛАГОДА ДУШ І ДУМ

Що врізалось навіки в пам'ять із цих чотирьох днів? Як радість, щедрість і щирість світилися в очах

усіх, від найменшого до дошкільняти до біловусих дідів, хто побував бодай на одному заході. Душа світилася у кожного. Запам'ятались трибунні промови Дмитра Павличка, Івана Дреча, високе поетичне слово про рідну мову Петра Скуня, Валентина Грабовського, Миколи Рябчука, Бориса Демківа, Володимира Бровченка й інших поетів. Запам'ятались перші хвилини відкриття свята у філармонії: велично, поривно звучить гімн «Вічний революціонер» і весь зал зводиться: таку музику слухати сидючи грішно. А чарівний дует школярів Катерини Лісовської і Оксани Любинецької з Калущі! Композитор О. Білаш після того, як вони виконали пісню «Летіла зозуля» і як зал нестримно аплодував їм, підніс дівчаткам квіти. Взагалі досі в житті мені не доводилось бачити й відчувати такої злагоди, такої єдності душ і дум, яке панувало в учасників свята. Треба було бачити, як виступали слюзи на очах у людей після палких промов на захист рідної мови. Треба було чути, як звучала відкриття пісня «Рече та стогне Дніпр широкий», звучала не тільки зі сцени — співав увесь зал, співала Україна, представники усіх областей якої з'їхались до Кіровограда нагадати кожному і самим собі насамперед, що Слово рідне ще живе.

Однак запам'яталось не тільки те, що підносило дух. Не забудуться й ті хвилини, коли мені, кіровоградцю, доводилось опускати очі перед гостями, коли пекучі думи заповзали в душу.

Насамперед хочу висловити думку багатьох учасників свята, що воно, на жаль, не стало таким народним, яким би мало бути. Протягом усіх днів, де доводилось бути, складалось враження, наче безпосередніх учасників свята хтось зумисне відгородив від людей. На заводі «Червона зірка» письменників, школярів кілька годин водили поміж верстатів, «знайомили» з роботами, але організатори чомусь не подумали що найбільше тре-

ба було гостям говорити з робітниками. Ні, була зустріч у червоному кутку одного з цехів, де ледве помістились самі гості і кілька чоловік з керівництва заводу. Та й тоді десять-п'ятнадцять хвилин мали гості на розмову. А було ж про що поговорити з людьми. Чому, наприклад, усі відомі дитсадки у Кіровограді тільки російськомовні? Чому заводчани обминають українськомовну десятирічку № 5! Не вийшло діалогу.

Як гарно зустрічали гостей у Созонівській десятирічці Кіровоградського району! Але знову ж таки: кімнатка, де проходило свято, — невеличка. Та й послухати гостей могли тільки вчителі й учні школи (далеко-далеко не всі). З гіркотою говорив про це житомирський Валентин Грабовський.

А відкриття й закриття свята? Яблуку ніді було власти. «Запорожців», тобто тих, хто опинився за порогом, не потрапив до залу, виявилось у кілька разів більше. Та якщо ще врахувати, що в залі сиділи всі приїжджі (більше півтисячі чоловіків), то не важко підрахувати скільки ж кіровоградців змогли почути й побачити ті дійства.

Думаю, що слід би було передбачити організаторам свята аудиторію значно ширшу, ніж філармонію. Для прикладу — стадіон «Зірка». Адже можемо ми відводити його для рок-ансамблів і співаків сумнівного таланту, а таке свято записуємо по кутках.

Як і рідну мову нашу. Скільки про це було сказано на святі. Жаль тільки, що говорились ті слова для людей, яких не треба переконувати, які уже самі готові пропагувати рідне слово, боротись за його вживання.

Д. Павличко в останньому своєму слові на святі довірив нашій області за увагу до рідного слова: добираючись із Києва до Кіровограда письменницьким «графіком», їх вразило, що на всіх перехрестях написи сіл, містечок, хуторів — лише по-російськи. «Невже не вистачає шматок дошки та банки фарби, аби й українською мовою зробити напис? Хоча б поруч з російською». Ні, не дошки не вистачає. Гідності. Повертаючись із хутора Надії, зверніть увагу на всі гасла, транспаранти, оголошення, виставлені й розвішані обіч проспекту «Правди» — не знайдете жодного рідною мовою. Зате як у нас вміють замовити очі! Всі кіноафіші в місті розписані лише по-українськи. Навдовго? Навіть у магазині «Букініст» на вітрину виставлені книги лише українською мовою. На період свята. Кому така кампанія потрібна?

Тиждень українського кіно в області проходив у рамках свята рідної мови. Працівникам кінофікації здалось, що написати кіноафіші рідною мовою виявляється достатнім. Однан, на прекрасний фільм режисера Юрія Іллєнка «Солом'яні дзвони» так і не зміг я потрапити: кінотеатр «Ятрань» відмінив показ 17 вересня, а наступного дня у кінотеатрі імені Держинського на вечірній сеанс прийшло аж четверо глядачів — демонстрування філь-

му також відмінили. А чи йшов у Кіровограді фільм студії імені О. Довженка «Ніч на Івана Купала»? Не йшов, хоча афіші висіли по всьому місту. Вдалося побачити «Циганку Азу» в кінотеатрі «Комсомолец». Стрічка з накладеним російським перекладом, розрахована для глядачів Середньої Азії чи Прибалтики. Невже працівникам кінофікації області не можна було привезти не дубльовані стрічки! Бо ж справді, з рідної української мови нам перекладають — чи не глум!

Багато думок викликало у мене свято рідної мови. Після одного такого насиченого святкового дня зайшов пізно ввечері до «Крижинки». І так болісно відчув: скільки ще слід докласти зусиль, аби на українській землі та українське слово було безбездружнє. Бо ж хіба винні ось ці п'ятнадцяти-шістнадцятилітні хлопчики й дівчатка, що їм не прищепили любові до рідної мови? Вони сидять гурточками, п'ють каву маленькими ковтками, слухають гупання зарубіжних рок-груп і такі далекі від того, з чим приїхали до них письменники й школярі з інших областей. Та й як же дітей своїх через два-три роки вони виховуватимуть? І чому не болить їм стан рідної мови так, як тим, у кого цими днями не раз і не два доводилось бачити слюзи на очах?

Свято гостріше змусило нас осягнути проблему. Свято подарувало нам віру й надію. «Після відкриття свята мені сьогодні так ріже слух оцей кіровоградський суржик. Я йшла містом ввечері й шептала до роги й красиві слова. Хочу говорити українською мо-

вою, хоч рідна моя — російська. Хочу пити її, як чисту джерельну воду» — це слова завідувачі кабінетом початкової освіти Кіровоградського інституту досконалення вчителів С. С. Савельєвої. «У неймовірно складне становище поставлений вчитель української мови великого промислового міста. Яким треба бути артистом, щоб прищепити учням любов до рідного слова, коли із 34 учнів класу 18 звільнено від вивчення Св'ято мене потрясло. Я не знаю, як я тепер маю жити й працювати. Рідну мову держава повинна взяти під захист», — це слова вчительки Дніпропетровської СШ № 52 Н. Т. Болтан. «Ніколи не думав, що на Україні такі ж проблеми з рідною мовою, як і в Молдавії. Республіка є членом ООН, має свій прапор, свій гімн, велику культуру й літературу, а випрошує право жити рідною мовою. У кого випрошуємо? Це право повинне бути узаконено», — це слова вчителя молдавської мови с. Заїм Каушанського району Молдавії Й. В. Геїне.

Вселяють надію слова секретаря обкому партії С. М. Шапікіної, яка на відкритті свята сказала: «А ми будемо робити все, щоб за словом було діло на нашій Кіровоградщині!»

Закінчилось свято. Настають будні. Хай же в них не загубляться ті високі лєнінські прагнення про відродження рідної культури, рідного слова.

В. БОНДАР.

На знімках: спалахи свята рідної мови. На одному зупинено мить розмови молодих письменників Дмитра КРЕМЕНЯ із Миколаєва та киянина Миколи РЯБЧУКА з учасниками свята.
Фото В. ГРИБА.

1 жовтня 1988 року

НИНІ вчителів і школу більше сварять: і не так виховується, і не так виконується, і школа від життя відійшла, і формалізм проник навіть сюди, у таку тендітну сферу, як шкільне виховання. Підстави, для таких думок, мабуть, є. Але сьогодні мені хотілось би сказати теплі слова на адресу вчительки. Бо ніколи не вменшиться роль вчителя у нашому житті.

...Коли я прийшла в п'яту Кіровоградську школу з наміром розповісти про молодого вчителя, заступника директора М. Г. Солонченка, сказала відверто: «Такої кандидатури порекомендувати вам я не можу. У нас немає молодого вчителя, про яку варто було б писати. Більше того ми незадоволені молодими вчителями, зокрема, мовниками, які приходять до нас із педагогічного інституту. Там знають про це. Мені б дуже хотілося стати вам у пригоді, але нас не розуміють у колективі. Ось хіба що Катерина Іванівна Бабич... У неї вже є деякий досвід, людина вона молода, творча, любить літературу і дітей. Та ви самі переконайтеся».

Я переконалася на уроці літератури.

— В той час, коли українську мову зневажали, нею заборонялося говорити і писати, Петро Петрович Гулак-Артемовський писав твори українською мовою, — закінчив свою відповідь Валентин Лопушенко.

ТЕМА

— Добре, — сиди, — сказала вчителька і продовжила. — Це потім з'явиться Котляревський, з'явиться основоположник української літератури мови... Підкажіть, хто?

— Тарас Шевченко, — дружно відповів клас.

— Як називається така поведінка письменника, який розмовляв і писав українською мовою, коли ніхто цього не робив?

— Громадянською мужністю, — сказала Оксана Гаврилко.

У сьомому класі середньої школи № 5 йшов

урок української літератури. Повторивши дещо з заведеного на минулому уроці, перейшли до вивчення нової теми: український літопис.

Тільки вчителька оголосила тему, як учні відразу ж зашарудили сторінками підручників.

— Не гортайте книжечку, діти. Там немає цієї теми. Сьогодні я буду вам розповідати...

Урок продовжувався. Учні слухали про сиву давнину, про князя Ігоря. Слухали давньоруську мову. Князь Ігор, відблиски мечей і блиск дитячих очей... Бажання знати свою історію, свою культуру. Я спостерігала за учнями, а мозок пронизувала напастирлива думка: звідки ж беруться байдужі люди, адже тут, серед цих хлопчиків і дівчаток їх немає.

— Ви знаєте, — говорила мені Катерина Іванівна, — я сама дивувалася. В бібліотеці імені Гайдара ми проводили змагання між дво-

ма класами на краще знання української народної творчості. Ви б почувли, скільки вони пісень знають, приказок, висловів народної мудрості. Вже час закінчувати, уроки починаються, а діти просять: ще трохи... Не можна сказати, що мова дітям не потрібна, що вони не люблять літературу. Вони завжди тягнуться до джерел мудрості. Треба лише стимулювати це.

Ми розмовляли з учителькою К. І. Бабич у кабінеті державної символіки, де тільки недавно відбулася зустріч учнів п'ятої школи з українськими письменниками, що брали участь у святі рідної мови, яке проходило на Кіровоградщині. Так співпало, що наша розмова з Катериною Іванівною проходила саме в ці дні. Ну і зрозуміло, обійти, звичайно, таку подію ми не могли.

Потім я попросила Катю розповісти про себе. Під чий впливом вона стала вчителькою?

— Відповідь буде традиційною. Під впливом своєї вчительки української мови і літератури Варвари Клімівни Баландіної з Новоміргородської школи № 1. Її уроки були такими цікавими, ми так захоплювалися літературою, що після закінчення школи проблеми вибору у мене не було. Я вступила до педагогічного інституту в Кіровограді.

— А в інституті кого з педагогів ви згадуєте вдячно? Я чому про це запитую — в шкільні і студентські

ЗАВТРА — ДЕНЬ УЧИТЕЛЯ.

роки ми якось, особливо гостро відчуваємо необхідність когось наслідувати.

— Мені дуже запам'яталися лекції Олега Євгеновича Поляруша з української радянської літератури. Українську народну творчість і виразне читання у нас викладала Галина Іванівна Олійниченко. Ми захоплювалися її лекціями.

Потім два роки роботи у Тишківській сільській школі. До речі, сільські діти ні в чому не поступаються міським, а можливо й навпаки — переважають їх. Сільські діти добріші, в них великий потяг до творчості. Звичайно, у місті можливостей для естетичного розвитку дітей більше. Але сільські діти стоять ближче до природи. ...Втім, що це ми з вами за великі: сільські, міські. Яка різниця. Діти є діти.

Катерина справедливо говорить: діти є діти. І перед кожним дорослим стоїть важливе, а підкреслюю, життєво важливе завдання — виховати дітей красивими, здоровими, мудрими людьми. Вчителі не єдині, хто причетний до виховання майбутнього громадянина багатонаціональної країни. Але їм належить у цьому одне з найголовніших місць. Що гріха таїти, — в останній час авторитет вчителя втрачено. Я розмовляла з багатьма дітьми, ставлячи їм питання, кого з дорослих вони найбільше поважають, на кого б хотіли бути схожими. На жаль, вчителі стояли не на першому шаблі популярності у вихованців. Хочеться сподіватися, що таке становище зміниться.

— В чому ви бачите свою мету? — запитала я.

— Виховувати в дітях добро... Ви про це не пишете,

мое життя склалося так, що довелось на собі відчути байдужість і байдужість людей. І я думаю (Катя повторила мою власну думку), звідки серед дорослих стільки злих людей. Виходить в дитинстві їх не вчили добру? Та й серед дітей я помічаю незрозумілу жорстокість. У ставленні до братів наших менших, природи, один до одного, нарешті.

На уроках мови і літератури я намагаюся підбирати твори, які дітей стривожать, схлюють. На жаль, програми наші перенасичені не тим, що дітям справді потрібно. Мій невеликий досвід вчителювання дозволяє мені так говорити. Діти вивчають твори складні для їх розуміння. Твір М. Коцюбинського «Фата моргана» прекрасний, потрібний, ніхто цього не заперечує. Але почати б з чогось простішого. На позакласному читанні діти рідкоють — я не перебільшую! — над новелами М. Коцюбинського, В. Стефанишина...

Я розділяю думку Катерини Бабич про виховне значення шкільних уроків мови і літератури. Вони існують не тільки для того, щоб розібратися в правдивості чи проаналізувати літературний твір. Література — це ж величезна емоційна сила. Які ми хочемо, щоб діти росли хорошими людьми? Треба навчити їх планувати долю літературних героїв. Так вказав Катерина Іванівна Бабич, вчителька літератури.

Л. КАРИМОВА.

м. Кіровоград.

ФІЛЬМ і актор. Роль і характер. Герой (мається на увазі фільм) і сприйняття його глядачем. Реакція глядача. Значимість кіно (суспільна) визначається саме останнім — реакцією глядача. Так само і героя фільму — навіть негативна роль нас з вами може чогось навчити: все залежить від актора. І це вже значимість (також суспільна) акторської роботи.

А тепер давайте разом подумамось, що дали нам характери Вячеслава Тихонова...

Читачі молодші, впевнені, одразу згадують «Сімнадцять миттєвостей весни», а наші батьки ще й обов'язково відразу назвуть «Діло було в Пенківі». Ці фільми я не спеціально поставила поруч, щоб потім легко зробити перехід до запитання В. Тихонова. Вони особливі і для самого актора (хоч було ще десятки ролей і фільмів — «Молода гвардія», «Білий Бім чорне вухо», «ТАРС уповноважений заявити...», «Фронт за лінією фронту»), бо... Зрештою, краще за Вячеслава Васильовича ТИХОНОВА ніхто не розповість.

В. ТИХОНОВ: Знаю одне: якби не роль у «Діло було в Пенківі», не було б і ролі Штірліца. Саме з цього фільму і почалася моя доля, саме завдяки Росточському, який мене запросив на цей фільм, я став актором. Це моя переломна, якщо можна так сказати, картина.

КОР.: А «Сімнадцять миттєвостей весни»?

В. Т.: Це вже підсумок. Підсумок тридцятилітньої роботи в кіно та й

«ДУША ТРУДИТИСЯ ПОВИННА»

життя також. Роль складна і важка. І зіграти її просто так було неможливо. До неї треба було прийти вже з певним життєвим багажем, творчим досвідом.

Акторська робота взагалі дуже важка і виснажлива. Це на екрані все гарно і легко, а там «за кулісами»... Адже до кожної ролі актор ставиться з великою відповідальністю — поки знімається фільм, відключаєшся від сім'ї, мирських турбот: все підпорядковано тільки своїй ролі. Близьким актора, мабуть, дуже важко з ним. Мистецтво потребує актора усього.

КОР.: Але коли його розуміють, тоді, звичайно, це допомагає. А скільки ролей ви зіграли?

В. Т.: Я такої статистики не веду. Головне для мене — якість. Є багато ролей, які грав із задоволенням («Війна і мир», «Діло було в Пенківі»).

КОР.: А такі, які вам, на думку критиків, не вдалися?

В. Т.: Ви знаєте, актор сам собі найсуворіший суддя. Інколи критики і похвалять, а актор заспокоїтися не може: там можна було краще зіграти, там точніше, там ще по-іншому. Але поправляти вже пізно. Актор дуже болючо сприймає свої невдачі, навіть ті, про які знає тільки він.

КОР.: Але ж не кожен актор займає-

ться таким «самозгоранням» — не помітили, то й добре. Актор — творча робота і якась роль може і не вдатися.

В. Т.: Але навіть найменша роль відповідальна. Переживати треба за всі ролі. По-іншому актору, мені здається, й не можна жити.

КОР.: Як ви працюєте з режисерами? Чи сперечаєтесь з ними?

В. Т.: А як по-іншому! Фільм — не тільки робота режисера, це спільна праця. Тут важливий кінцевий результат. Люди або сприймають фільм, або проходять мимо. Нам потрібне перше. Істина народжується в суперечці. І щоб дійти до істини, треба поворушити і режисера, і себе.

КОР.: А чи не краще жити спокійно, не псувати своїх нервів і виконувати те, що хоче режисер?

В. Т.: Тоді не буде кіно і мистецтва взагалі. Мистецтво повинно розвору-

шувати. А, як кажуть, не згориш — не запалиш.

До речі, коли вже мова зайшла за роль мистецтва... Зробили ми фільм «Білий Бім чорне вухо». Важкий фільм. І от після його показу до нас почали надходити листи від мам — ви своїм фільмом травмуєте дитячі душі, чого не зробити хорошу кінцівку, щоб діти не плакали. Але б тоді це була казка із щасливим кінцем. Подивилися б дітки фільм — і забули б. А так... Не самі плачуть — це душа їхня працює, перебарює все. Душа ж трудиться повинна. Шкоди від цього не буде.

КОР.: З якими режисерами вам цікаво працювалося?

В. Т.: Звичайно, з Росточським. Також з Гостевим, Самсоновим, Бондарчуком.

КОР.: Запитання до вас як до секретаря Спілки кінематографістів Радянського Союзу: що нового на нашій українській кіностудії імені О. Довженка? Як вона перебудовується?

В. Т.: Знаєте, в мене до цієї кіностудії особливі почуття — як перше кохання. Після закінчення інституту вона перша запропонувала мені роль в кіно.

Зараз там з'явилися нові цікаві режисери. Почало все змінюватися в кращий бік. Думаю, що скоро ми по-

бачимо нові глибокі картини. Я дуже надіюсь.

КОР.: Український кінематограф в роки застою зазнав немало, можна навіть сказати, знущань. Картини українських режисерів пролежали (і ще десь лежать) роки без глядача. Цікаві кінофільми Ілленка («Криниця для спраглих», «Білий птах з чорною ознакою») чомусь вважалися мало не націоналістичними, шкідливими для молоді, а поетичне національне кіно взагалі хотіли знести і знищити. (Навіть колишні керівники кіностудії). Невже воно справді немає права на життя?

В. Т.: Поетичне кіно — це специфічне, особливе сприйняття світу. Зовсім по-іншому бачиш його через картини, наприклад, Довженка, засновника цього жанру. Добрий, широкий, чистий, відкритий український поетичний погляд на світ. Чи має право на життя, питаєте? Берегти це треба і втрачати

аж ніяк не можна! Та й знищити національне не під силу нікому: все одно зійде те, чим багата душа українського народу — пісні, поезія, щедрість. Зійде й історія. Її треба знати усю, правду. І від негативних її сторінок відмахуватися, штучно ховати не можна.

КОР.: Популярність... Чи не заважає вона вам?

В. Т.: З одного боку, можливо, трохи якось незручно: люди впізнають, завжди на виду. Але... Якби ви не впізнавали? Було б ще гірше — значить не заслужив, не запам'ятали. Це вже, якщо хочете, специфічна оцінка твоєї праці, творчості, життя нарешті.

КОР.: Ви провели вже не одну зустріч з кіровоградцями, жителями області. Яка вона, наша публіка?

В. Т.: Дуже серйозна. Загравати з нею не можна і говорити треба так, як зі своїми знайомими.

КОР.: Що ж, дякуємо і за бесіду, і за теплі слова.

В. Т.: Молоді, читачі вашої газети, мені хочеться побажати знати те місце в житті, про яке вони мріють, здійснення їхніх надій. І дуже хочеться, щоб вони знали, що Радянський Союз — ІХНЯ країна, що вони господарі в ній і її майбутнє залежить від них. Успіхів, дерзаних і щастя!

Розмову вела Т. КОСТЕЦЬКА.

ТЕЛЕБАЧЕННЯ

З 3 ПО 9 ЖОВТНЯ

ПОНЕДІЛОК

3 ЖОВТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Озброєний і дуже небезпечний». Художній фільм. 10.10 — Мультфільм «Коли ведмежа прокинувся». «Чому слони». 10.40 — «Долі задріснені на зло». Документальний фільм про радянського письменника М. О. Островського. 11.10 — Новини. 15.30 — Новини. 15.40 — Дітям про звірат. 16.10 — Фільм — дітям «Тривога у дельті». 17.25 — Новини. 17.30 — Об'єкти. 18.15 — Курсом XIX партконференції. «Вути вірним собі». Нарис. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — Грає акордеоніст Б. Тамман. 19.25 — Хвилини поезії. 19.30 — Перебудова: проблеми і рішення. «Шляхи Нечорнозем'я». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Прем'єра фільму-вистави МХАТу СРСР ім. М. Горького «Любі мої, хороши...». Автори М. Апарцев, В. Щербанов. 23.25 — Сьогодні у світі. 23.35 — «Актуальний об'єкт». Прем'єра документального фільму «Аралкум». Про помилки природовикористання в басейні Аральського моря і шляхи їх виправлення.

▲ УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Музичний фільм «Гано, мій гано». 17.15 — До початку нового навчального року в системі політичної та економічної освіти. 18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 18.15 — «Слово про Учителя». До 70-річчя з дня народження В. О. Сухомлинського. (Кіровоград). 18.30 — Музичний фільм «Мелодії ніжних каролій». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Час вішеш — час дій». Розмова навколо пегли. 20.00 — Телепорт-арена. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Все про кіно». 23.15 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Учитель. Анто-ну Семеновичу Макаренку присвячується». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Класицизм в російській літературі. 8 кл. 9.05 — Італійська мова. 10.05 — Учнім СПТУ. Основи інформатики і обчислювальної техніки. 10.35, 11.35 — Історія. 5 кл. Культура Стародавнього Єгипту. 11.05 — На урок до вчителя. Урок веде учитель початкових класів С. Дісенкова. 12.05 — Кіноафіша. 13.05 — «Бута». Документальний телефільм про колективи художньої самодіяльності Азербайджану. 13.55 — Новини. 14.00 — «На Гранатових островах». Художній фільм з субтитрами. 18.00 — Новини. 18.15 — «Віки відновлюються для нас». Документальний телефільм. 18.30 — Служу Радянському Союзу! 19.30 — Відкритий поляр. Р. Шуман. «Дітям спени». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Міжнародна панорама. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Авдопорт зі службового входу». Художній фільм. 23.15 — Новини. 23.30 — «Ранкова пошта» (повтор).

ВІВТОРОК

4 ЖОВТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Дітям про звірат. 9.05 — М. Апарцев, В. Щербанов. «Любі мої, хороши...» Фільм-вистава. 10.40 — «Пісні над Доном». 11.10 — Новини. 15.30 — Новини. 15.40 — Програма Кірово-ської студії телебачення. «Віль мій — село». 16.35 — Веселі старті. 17.30 — Новини. 17.25 — Твори ро-сійських композиторів. 17.45 — Людина. Земля. Всесвіт. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Філософ-ські бесіди. 20.00 — Концерт Мос-ковського хору молоді і студентів. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Прем'єра ху-дожнього телефільму «Душа суспі-льства: історія Беатрісе». (США). 23.45 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Худ. те-лефільм «ТАРС уповноважений за-явити». 7 серія. 10.35 — «Шкіль-ний екран». 10 клас. Історія СРСР. 11.05 — Народні таланти. 11.40 — «Шкільний екран». 10 кл. Україн-ська література. 12.10 — «Все про кіно». 13.35 — «Доброго вам здо-ров'я». 14.15 — Новини. 14.30 — «Вересневі самоцвіти». (Кірово-град). 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Колек-ція і п'ятирічка. 17.30 — Концерт урочистого закриття першого рес-публіканського свята рідної мови. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Карний розшук діє». 3 циклу «Через обставини, що склались». 20.25 — Пісні на вірші Т. Г. Шевченка. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — М. Коляда «Гра в фанти». Вистава. 23.15 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Нав-чальна програма. «Командую флотом. Шмідт». 8.35, 9.35 — Світ, що нас оточує. 2 кл. 8.55 — «Сюрпри-зи твердого вогню». Науково-попу-лярний фільм. 9.05 — Французь-ка мова. 1 рік навчання. 9.35 — «Ростов великий». 10.05 — Учнім СПТУ. Естетичне виховання. 10.35, 11.35 — Музика. 6 кл. Російські народні пісні (історичні). 11.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Аеропорт із службового входу». Художній фільм. 13.30 — «У злагоді з природою». 14.00 — Новини. 14.05 — Денний сеанс по-вторного телефільму. «І це все про нього». Художній телефільм за од-ноименним романом В. Ліпатова. 1 серія. 17.45 — Новини. 17.55 — Ритмічна гімнастика. 18.25 — Хо-кей. Чемпіонат СРСР. ЦСКА — «Спартак». В перерві. 19.50 — Вечірня казка. 20.45 — Прем'єра документального телефільму «Вер-хотун'я. Кінець ХХ століття». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор пе-ребудови. 21.50 — «Космос: дорога до нового дому?». Документаль-ний телефільм. 22.40 — «Імпровізація на темі». Про перший фестиваль джазової музики на Україні. 23.25 — Новини.

СЕРЕДА

5 ЖОВТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Душа суспільства: історія Беат-рісе». Художній телефільм. 10.20 — Веселі старті. 11.05 — Новини. 15.30 — Новини. 15.45 — «Від Сент-Луїсу до Нового Орлеану». Телена-рис про радянсько-американський круїз миру по Міссісіпі. 16.15 — «Айболить і Бармалей». Мультфільм. 16.30 — «Діла і тур-боти агропрому». 17.15 — Новини. 17.20 — Музична скарбниця. К. Дебюссі. «Об-рази». 17.45 — «Іншого не дано». До 70-річчя карного розшуку УВС СРСР. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Футбол. Кубок володарів кубків. 1/16 фіналу. «Металіст» — «Борац» (Югославія). Кубок УЄФА. 1/32 фіналу. «Торпедо» (Москва) — «Мальме» (Швеція). «Динамо» (Мінськ) — «Тракія» (Болгарія). 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Футбол. Ку-бок європейських чемпіонів. 1/16 фіналу. «Гленторан» (Північна Ір-ландія) — «Спартак» (Москва). Ку-бок УЄФА. 1/32 фіналу «Бордо» (Франція) — «Дніпро». У перерві — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — «Темп». 10.15 — Муз. фільм «Грають трої-сті музики». 10.35 — Шкільний екран. 7 клас. Російська літерату-ра. 11.05 — Фортепіанна музика. 11.30 — Новини. 11.45 — «Вітер мандрів». 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Док. те-лефільм «Інженери живих техноло-гій». 17.30 — Цирк, цирк, цирк... 18.00 — «День за днем». (Кірово-град). 18.20 — «Наші довідки». (Кі-ровоград). 18.30 — «Екран молодих». «Комсомол і перебудова». Переда-ча III. (Кіровоград). 19.00 — Акту-альна камера. 19.30 — «Шляхом оновлення». Стилль роботи Черні-вецького міського партії. 20.00 — Об'єктив розповідає. (Кірово-град). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Худ. фільм «ТАРС уповноважений заявити». 8 серія. 23.00 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Нав-чальна програма. «Кому потрібен скарб». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Бесіди про гігієну і фі-зіологію. 6 кл. Твої можливості. лю-дино. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Монументальне мистецтво СРСР. 10.35, 11.35 — Бі-ологія. 9 кл. Ч. Дарвін. Штучний відбір. 11.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Космос: дорога до нового дому?». Докум-ентальний телефільм. 12.55 — Камер-ний концерт. 13.30 — «Да-леко — близько». Прем'єра док-ументальних фільмів. 13.55 — Новини. 14.00 — Денний сеанс повто-рного телефільму. «І це все про нього». 2 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — Сільська година. 19.15 — «...До шістнадцяти і старші». 20.00 — Вечірня казка. 20.20 — Екран документального фільму. Прем'є-ра документального телефільму «Вудінок для онуків». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «3 життя начальника карного розшуку». Художній фільм. 23.10 — Новини.

ЧЕТВЕР

6 ЖОВТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Фут-бол. Європейські кубки. 10.15 — «Рівно о третій п'ятнадцять». Му-льтифільм. 10.35 — Новини. 10.45 — «Іншого не дано». Про роботу кар-ного розшуку. 15.30 — Новини. 15.45 — Прем'єра документального телефільму «Серейки для першо-класниці» (Київ). 16.10 — Програ-ма Горьківської студії телебачен-ня. 17.00 — Новини. 17.05 — «Цін-на бандероль». Мультфільм. 17.15 — «...До шістнадцяти і старші». 18.00 — Хвилини поезії. 18.10 — До національного свята НДР — Дня республіки. Програма телеба-чення Німецької Демократичної Республіки. 19.10 — Сьогодні у сві-ті. 19.30 — Вперше на екрані. Ху-дожній фільм «Коли інші мов-чать». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Кінопанорама. 23.20 — Сьогодні у світі. 23.30 — Співає О. Розенбаум.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Худ. фільм «ТАРС уповноважений за-явити». 8 серія. 10.25 — Муз. фільм «Грас Н. Маллі». 10.35 — Шкіль-ний екран. 10 кл. Фізика. 11.05 — Телефільм «Вибір». 11.40 — Шкільний екран. 7 кл. Українська література. 12.10 — Телестудія «Контакт». 13.25 — Новини. 13.40 — «Шурави» тани втік... (Кірово-град). 16.30 — Новини. 17.00 — Республіканська фізико-матема-тична школа «Функції і графіки». 17.30 — «Партком і перебудова». 18.00 — Концерт старовинної му-зики «Грас тріо Барокко». 18.30 — Співає народна артистка УРСР Р. Кириченко. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Екран молодих. Гість молодіжної програми — ре-дакція газети «Молодий комунар». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор пере-будови. 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». 23.20 — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Нав-чальна програма. «Співач Черво-ної Армії». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Природознав-ство. 2 кл. Птахи восени. 8.55 — «Зачароване колесо життя». 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 9.55 — «Таємничий світ коралів». 10.05 — Монументальна і портрет-на скульптура. 10.35, 11.35 — О. Островський. «Гроза». 9 кл. 11.05 — Іспанська мова. 2 рік на-вчання. 12.05 — «3 життя начальни-ка карного розшуку». Художній фільм. 13.35 — «Місто Куйбишев». 14.25 — Новини. 14.30 — Денний сеанс повторного телефільму «І це все про нього». 3 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — «По цитовому ве-ліччю». Мультфільм. 18.30 — Ла-уреати Міжнародного конкурсу ім. П. Чайковського В. Овчинни-ков (фортепіано). 19.20 — Прем'є-ра документального фільму «Ін-тонація». 19.30 — Ритмічна гімна-стика. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Дія всіх і для кожного». 20.45 — «Пісня-88». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — По сторінках передачі «Навколо сміху». 23.05 — Новини.

ФУТБОЛ. ЧЕМПІОНАТ СРСР

24 вересня. «Зірка» — «Нива» (Вінниця) — 2:0. Голи — С. Лактіонов, Е. Денисенко.
27 вересня. «Зірка» — «Поділля» (Хмельницький) — 0:0.

П'ЯТНИЦЯ

7 ЖОВТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.15 — До Дня Конституції СРСР. Документальні фільми «Гульсара з Патакесару». «Джемма». 8.55 — Пісні і танці народів СРСР. 9.25 — Роби з нами, роби як ми. Роби краще нас. 10.25 — Творчість народів світу. 11.05 — Мультфільми «Ух ти, розмовляю-ча риба». «Терем-теремок». 11.15 — Концерт академічного хору ра-сійської пісні Держтелерадіо СРСР. 12.05 — Курсом XIX партконферен-ції. «Школа: час переімі». 12.35 — Кіноафіша. 13.35 — «Свято пісні на батьківщині Олексія Фатьянова». 14.35 — Вперше на екрані ЦТ. Ху-дожній фільм «Капітан «Пілгрі-ма». 16.05 — Концерт радянської пісні. 16.40 — Мультфільми. 17.05 — «Вас запрошує Людмила Семе-няка». 18.25 — Прем'єра худо-жного телефільму «Хліб і імен-ника». 1 і 2 серії. В перерві — 19.50 — Новини. 21.00 — «Час». 21.40 — Мультфільми для дорослих. 22.00 — «Погляд». Вечірня інформацій-но-музична програма. 23.30 — Футбол. Кубок УЄФА. 1/32 фіналу. «Аустрія» (Австрія) — «Жальгіріс» (Вільнюс).

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — «Товариш пісня». 10.00 — «Кілька штрихів до одного портрета». 10.25 — «Пісня скликає друзів». 11.20 — Вперше на екрані УТ. Худ. фільм «Земля мого дитинства. 1 і 2 серія. 13.40 — Новини. 13.50 — Студія «Золо-тий ключик». 14.30 — До 70-річчя ВЛКСМ. О. Сохін. «На молдаванці музика грала» Телевистава. 16.30 — «Автограф». Народний артист СРСР А. Авдієвський. 19.00 — Актуаль-на камера. 19.35 — «Вінок друж-би». Концерт. 20.35 — Прем'єра док. телефільму «І в будень, і в свято». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Худ. телефільм «ТАРС уповноважений заявити». 9 серія. 22.55 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.20 — Мульт-фільми «Славний Бакурі». «Неслу-хняне кошеня». 8.40 — «Батьківщи-на улюблена моя». Фільм-концерт за участю народного артиста РРФСР О. Покровського. 9.50 — Симфонічні мініатюри М. Глінки у виконанні Великого симфонічного оркестру Держтелерадіо СРСР. 10.20 — Музей на Делегатський. 11.00 — М. Шолохов. «Піднята ці-лина». Фрагменти з роману. 11.35 — «Трипожити умн й серця». Про народний театр «Манекен» Челя-бінського політехнічного інститу-ту. 12.50 — «Сад». Художній фільм. 14.15 — «Фантазерія». 14.40 — До Дня Конституції СРСР. До-кументальні фільми «Такий зви-чайний трудовий день». «Здудай-хо». 15.20 — А. Вівальді. Концерт для віолончелі з оркестром. 16.15 — «Весна життя». 17.00 — «Коник-стрибунець». Художній фільм. 18.25 — «Куди летиш, Вітаре?». Мультфільм. 18.45 — «3 любов'ю до Ро-сії». Концерт. 19.35 — «Як вона є...» Портрети молодих. 20.00 — Ве-чірня казка. 20.15 — «Дозвольте представитись. Маяковський». 21.00 — «Час». 21.40 — «Викуп». Худож-ній фільм. 23.05 — Новини.

СУБОТА

8 ЖОВТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Ви-ступ пісенно-інструментального ансамблю «Радуніца». 8.55 — «То-варини секретар». Документальний телефільм. 9.50 — «Чого і чому?». Передача для дітей. 10.20 — Рух без небезпеки. 10.50 — Всесоюзна читачка конференція. 12.00 — Вчимося демократії. «Мелковська історія». 12.55 — В країнах соціа-лізму. 13.25 — До 70-річчя ВЛКСМ. Художній телефільм «Перший хло-пець». 1 і 2 серії. В перерві — 14.30 — Новини. 16.05 — Для всіх і для кожного. Про парфюмерію фірми «Дантарс» (Латвійська РСР). 16.35 — Прем'єра фільму-концерту «Валерій Гавринін... Пишу свою му-зику». 17.25 — Мультфільм «Світ-ло хліба». 17.35 — «Запрошення на вечір... Володимир Винокур». 18.35 — Прем'єра публіцистичного теле-фільму «Секрети третього корання». Автор Г. Шергова. 19.45 — Прем'є-ра художнього телефільму «Хліб і іменника». 3 серія. 21.00 — «Час». 21.40 — В суботу вечере. КВН. Другий фінальний. Зустріч команд Башкирського сільськогосподарсь-кого інституту і МДУ. 23.40 — Но-вини.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритміч-на гімнастика. 9.45 — «Народні таланти». Концерт. 10.15 — На шляхах республіки. Погода (Ек-спрес-інформація). 10.20 — Худ. телефільм «ТАРС уповноважений заявити». 9 серія. 11.25 — «По сто-рінках улюблених балетів». 12.10 — Для юнацтва. Худ. фільм «Дайте нам музики». 13.25 — Новини. 13.40 — Естрадний концерт. 14.10 — Доброго вам здоров'я. 14.40 — «Виставки, вернісажі». Телеафіша. Погода (експрес-інформація). 14.45 — Телеафери мініатюри. 15.30 — Суботні зустрічі: «Роздуми біля те-атральної афіші». (Кіровоград). 17.00 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокиль» — ЦСКА. В перервах — телепрестайм: «Скарби музеїв Украї-ни». М. Сельська «Збирання ви-ноградів». 19.15 — Актуальна ка-мера. 19.45 — Танцює ансамбль «Політ». І відліт. 20.40 — Реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Худ. телефільм «ТАРС уповноважений заявити». 10 серія. 22.45 — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

12.20 — Пори року. 13.20 — До-машня академія. 13.50 — Очевид-не — неймовірне. 14.50 — Музич-ний портрет. Антоні Віт. 15.25 — «Витівки Рамзеса». Мультфільм. 16.05 — «Мій обранець». Художній фільм з субтитрами. 17.30 — «Сіль-ське господарство». 17.50 — Філь-ми студій союзних республік. Пре-м'єра художнього телефільму «Роз-повідь бубалого пілота». 18.55 — «Комік Московського цирку Кара-даш». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Мотокрос. Кубок «Дружба Мос-кви». 21.00 — «Час». 21.40 — Фільми студій союзних республік. Прем'єра художнього телефільму «Кваток свободи». 1 і 2 серії. В пе-рерві — 22.45 — Новини.

НЕДІЛЯ

9 ЖОВТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.15 — Ритміч-на гімнастика. 9.00 — Прем'єра документального телефільму «Ху-дожники народжуються бородами-ми». 9.20 — Тираж «Спортлото». 9.30 — «Будильник». 10.00 — Служу Радянському Союзу! 11.00 — «Ранкова пошта». 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — Музичний кіоск. 13.00 — Сільська година. 14.00 — «Здоров'я». 14.40 — «Бор-ги наші». Терпіння. 15.30 — «В гостях у казки». «Іванко і цар По-ганин». 17.05 — Прем'єра докумен-тального фільму «Жива планета». 11 серія — «Світлий океан». 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — Мультфільми «Робінзон Крузо». «Мітля і мікробус». 19.15 — В. А. Моцарт. Симфонія № 40 соль мі-нор. 19.45 — Прем'єра художнього фільму «Хліб і іменника». 4 серія. 21.00 — «Час». 21.40 — Держав-ний центральний Концертний зал представляє «Вернісаж І. Резніна». 23.20 — Футбольний огляд. 23.50 — Новини.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритміч-на гімнастика. 9.45 — Дитячий во-кально-інструментальний ансам. «Фантазерія». 10.10 — Худ. фільм «ТАРС уповноважений заявити». 10 серія. 11.15 — Кіноекран ДАІ. (Експрес-інформація). 11.20 — «Кіт у чоботях». Вистава. (Кіровоград на Республіканському телебаченні). 12.15 — Новини. 12.25 — Худ. те-лефільм «Два капітани». 1 серія. 13.35 — Муз. фільм «Настрої». 14.00 — Відеорепортаж з республікансь-кого свята рідної мови. 15.00 — Село і люди. 15.30 — «Ви нам пи-сали». Музична передача за листа-ми глядачів. 16.00 — Слава сол-датська. 17.00 — «Дитячий кіно-театр». Музика В. Бистрякова на кіноекрані. 18.00 — «Спадщина». Славновісна Качанівка. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Худож-на панорама. 20.20 — Док. фільм «Де разом воювали вони». 20.40 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Вперше на екрані УТ худ. фільм «Дитячий майданчик». 22.55 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

12.35 — Наука, теорія, експеримент, практика. 13.05 — Російська мова. 13.35 — Фільми студій союзних республік. Художній фільм «Про-води нареченої». 14.40 — Показу-ють театри країни. Прем'єра філь-му-вистави «По сусідству ми жи-вемо». Автор С. Лобозеров. 16.30 — Зустріч в Концертній студії Останкі-но з письменником А. Ананьєвим. 17.50 — Телевізійний музичний абоне-мент. Д. Ойстрах. 18.55 — Пре-м'єра документального телефіль-му «Повернення до себе». 19.25 — «Сонячний клоун». Цирковий огляд за участю О. Попова. 20.00 — Ве-чірня казка. 20.15 — Кінний спорт. Міжнародні змагання «Пардубиць-кий стильчези». 21.00 — «Час». 21.40 — «Хто увійде в останній ва-гон». Художній фільм. 23.05 — Но-вини.

АНОНС

Досі більшість читачів знали журналістів «Молодого комунара» в основному за прізвищами під статтями. Безпосередньо поспілкуватися з газетарями могли хіба що ті, про кого писалися матеріали. А тепер Кіровоградське телебачення надасть можливість познайомитися з працівниками обласної молодіжної всім бажаючим. Ви зможете поста-вити журналістам будь-яке запитання: якщо б ви хотіли бачити газету у майбутньому, що вам у «Молодому комунарі» подобається, а що ні, чи не потребуєте ви допомоги газети та інші. Ви матимете змогу тут же ознайомитися з відповідями, оскільки ПЕРЕДАЧА «В ГОСТЯХ МОЛОДІЖНОЇ ПРОГРАМИ — РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ «МОЛОДИЙ КОМУНАР» із циклу «Екран молодих» вийде у ЧЕТВЕР, 6 ЖОВТНЯ о 19 ГОДИНІ 30 ХВИ-ЛИН ПО УКРАЇНСЬКОМУ ТЕЛЕБАЧЕННЮ В ПРЯМІЙ ЕФІР.

У студії під час передачі працюватимуть телефони 2-84-18, 4-34-21. Студійні телефони можуть бути перевантажені, тож запитання став-те попередньо по телефонах 2-07-55, 2-27-65.

С ПОЧАТКУ декого може навіть і дивувало словосполучення «культурно-спортивний комплекс». Думали, як це можна поєднати неспішну культуру зі швидкісним спортом? Однак, виявляється, можна. Підтвердив це й черговий марафон на найдовше

Швець. 13 художніх і суспільно-політичних книг — такий її багаж на дистанції довжиною в рік. Майже в ногу з нею «біжить» вихователка дитсадка № 5/38 ВО «Червона зірка» О. П. Чорна, яка взяла на абаонементі 11 суспільно-політичних книг, та й зачи-

поштою не вдалося цього зробити. Н. І. Преснецова за час півторарічного «марафону» теж мігше роботи встигла поміняти — музичну школу на ательє «Силует», з чотирма книгами М. Задоркова і Л. Фейхтвангера так і не змогла розлучитись, а з бібліотекою — запросто.

П'яте місце дісталось шерензі з чотирьох чле-

● ЛЕТИТЬ СТІЛА!

В. Шишкова у двох томах. Чому таємничі? Бо хотіли повернути забутий нею читацький квиток і забрати на робочому місці (міськплодоовочкомбінат), а там відповіли, що така в них і не працювала! Тож доведеться бажаною мати названі книги прямо на вул. Інгульську пошлати!

А як заохана була в професійну літературу колишня медсестра обласної лікарні І. М. Письменна, що проживає на вул. Героїв Сталінграда, 25, кв. 36! З першого ж візиту в бібліотеку стала на старт з трьома книгами по медицині. Але — зійшла з дистанції. Тобто, звільнилася з роботи. Тепер ми задумуємося: чи завжди книги добрі та мудрі.

Зате інші «марафонці» — обізнані. Ось В. І. Ставріаніді, актриса обласного лялькового театру — читає, як і належить актрисі — «с чувством, с толком, с расстановкой». Як повідомила старший бібліотекар Л. М. Терешкова, за п'ять років записано у двох формулярах актриси аж п'ять підручників! Два з них читає вже протягом п'ятиріччя.

Ніхто не слів про передовий досвід. Ось В. В. Беланова, випидач КВЛУЦА, дві художні книги третій рік читає, тільки раз і бачили її в бібліотеці. Не випадково серед чоловіків «марафонців» попереду учні Беланової. Майже два роки тому «МІК» розповідав про них, і ось новий успіх: тепер курсанти мчать організовано, на чолі з випидачем. А начальство вищого льотного училища цивільної авіації на наше здивування — чого це так? — тільки руками розводять: самі, мовляв,

розбирайтесь, а не хочете мати наших «переможців» — не записуйте їх у бібліотеку. Називаємо учасників забігу з училища: А. Коробчанський, В. Логунов, В. Лур'є, О. Перинюк, Д. Хижняк, О. Трушин. Протягом року — півтора по 4-6 разів посилали цим хлопцям нагадування повернути книги, але ж куди гіршим нам до їх висотного «марафону»? Дехто вже й з міста вилетів, шунай, як намотує вітра в полі! Тож, майже на увазі, шановні колеги, курсанти записуйте в бібліотеку тільки тоді, коли... ну бодай самі вмієте літати.

На п'єдесталі «марафонської» пошени поставимо (як дочекаємось!) чоловіка з широким колом читацьких інтересів — рентгенолаборанта з обласної лікарні В. Богоявленського. Любить він туризм і техніку, пригоди й фантастику, детективи, сучасну українську, російську і зарубіжну прозу, гумор. От тільки нам — не до гумору: як не плачемо, чекаючи його «забігу», а його нема. З місця роботи повідомили, що вже в армії Володя. Хай би хоч батьки чи друзі з «марафонців» книги повернули. Не турбувати ж нам його армійських командирів! Копії названих «рекордів» пересилаємо в книгу рекордів Гіннеса. Бо ж наші «марафонці» не тільки виховують смак до вдумливого читання, а й з бюрократичними інструкціями борються. Одну з них, де вказано, що термін користування бібліотекою книгами місяць, уже поклали на лопатки наші «марафонці» і розтягнули той місяць на роки! Хто — довше? Приходьте, записуйтеся!

Антоніна КОРИНЬ.

ЧИТАЧІ-«МАРАФОНЦІ»

читання, проведений в обласній науковій бібліотеці імені Н. К. Крупської. В культурно-спортивному «забігу» від року до трьох тут знаходиться група молодих читачів. Прогноз передбачає, що в число переможців стареються вийти 18 читачів.

Впевнено лідирує бухгалтер Кіровоградської хлібозаводу № 1 І. Г.

тується ними на дворичній дистанції.

Другий рік дружать в дорозі, в яку прихопили по шість книг, в тому числі й популярних підручників, Н. В. Тисячна (СШ № 25, проживає по вул. Тімірязєва, 100, кв. 1) і Л. М. Шелова (проживає на Башкирській, 6, кв. 4) — недавно звільнилась із швейної фабрики, заочниця нашого педінституту. Кілька бажаних покористувались підручниками пробували їх наздогнати — де там! Ні телефоном, ні

нів команди, які взяли у довгу путь по три книги. Це А. О. Корнієнко (СШ № 27), яка другий рік зачитується підручниками з наукового комунізму (на них сьогодні також попит). Поруч таємничі В. В. Музиченко, товарознавець (проживає на вул. Інгульській, 35/10 в обласному центрі) з «Гранатим бракетом» О. Куріна та «Угрюм-рікою»

— А я на сцені підлогу ніколи не мню, хлопці і так вичовгують всю пиліюку... Мал. О. ГУЦОЛА

СВЯТКОВИЙ ТОРТ НЕВИДУМАНА ІСТОРІЯ

М ІСТО випуovalo, роїлося. Святковий настрій, здавалось, струменів звідусіль. А від юначої компанії, яка поспіхом втиснулася в автобус, він бив, як струм високої напруги.

Емігранти вони були, як кажуть «на всі сто»: тут і нити, тут і валізи з гостинцями, а принарасю святкового столу, напевне, мав стати бісквітний торт. Тримав його чорнявий хлопець, тримав обережно і ніжно, як дівочу руку в хвилину освідчення. А лице світилося такою радістю, ніби йому вже відповіли «так». І ця радість народжувала в компанії такі жарти, що навіть старенька, котра досі сумно погляділа в вікно, почала легенько всміхатися.

Звичайно, буває у людей погані настрої. Та смуток бабусі був геть незрозумілим і недоречним, адже побіля неї на сидінні, як постамент, височіла біло-зелена коробка з написом «Торт «Київський»».

Вам подобається торт? Ну, скажімо, з чашечкою духмяної кави або з чаєм? Коли подобається, то ви зрозумієте, що цей напис в святковий день справляв таке враження, на яке спроможний хіба що постріл з пелесничкої гармати. Тому, мабуть, і очі чорнявого задрібно прикипті до бабусини коробки. І така робота думки відбилася на його обличчі, що воно стало схоже на лице Демона з одноім'яної картини Врубеля. Ще мить — і Демон злетів. Молодик усміхнено підійшов до бабусиного сидіння і надзвичайно ввічливо попросив дозволу поставити поряд із свого торта. Старенька у відповідь кивнула і знову застигла біля вікна.

Через зупинку другу весела юрба залишила автобус. І коли двері зачинилися, раптом з'ясувалося, що з парубічками помандрував і київський торт. А натовп залишився бісквітний Пасажири скрупили захитали головами, заклопали язиками. Старенька ж...

— Що ж вони наробили? — автобус затих. — Що ж вони, дуреньки, наробили? Людя добрі! Була в мене така бравенька кішечка, а оце вчора здохла. От і везла я її за місто закопати в отій коробці. Хто ж думав, що воно так вийде?

Далі була німа сцена. І шалений регіт. Лише бабуса не сміялася: їй було шкода кішечки. Не до сміху було, любонь, і чорнявому, але, як кажуть, «історії не невідомо».

Олександр КОСЕНКО.

Цей сюжет уже використовувався в літературі. Ким? Хто відповість першим, одержить приз «Ахілессова п'ята».

Вузлики на пам'ять

Промовцям

Від частого вживання вислову «коротко кажучи» тривалість промови подовжується.

Балакунам-любителям

Краще набрати води в рота, ніж товкти її в ступі.

Наклепникам

Обливаючи брудом інших, сам чистішим не станеш.

Начальникам

Помилку можна повністю позбутись, якщо все звалювати на плечі заступників.

Командированим

Тихше йдете — більше одержите.

Кухарям

Одержавши на калачі від директора ідеальні, не соліть клієнтам.

Хабарникам

Даси рукам волю — загубиш долю.
Борис СЛЮСАР.

ДІЄТА ● ГУМОРЕСКА

Олексій ніяк не міг схуднути. Заняття йогою і карате нічого не дали, тому він вирішив евернутися до суворої, цілком вегетаріанської дієти.

Одного разу ми поїхали за грибами — адже вони за своїми поживними якостями майже не поступаються перед м'ясом. Назбиравши громи боровиків та маслюків, почали готуватися до обіду. Олексій приніс цілий оберемок кульбаб і, кривлячись від гіркоти, почав повільно пережовувати зелені листочки — можна було тільки дивуватися його силі волі. Свій «делікатес» Олексій залив водою із кришні. Потім він понурив у сумні й витягнув пакунок, замотаний у блискучу фольгу. А вже за мить старанно пережовував бутерброд з маслом та вареною ковбасою.

— Що ти дивився на мене так, наче я рухался з вогнища коптаю? — запитав мене Олексій.

— Та ти ж вегетаріанець!

— Ну, хіба така ковбаса — це м'ясо? — запевняв мене Олексій.

Я подумав, що Олексій правий. Адже він працює на м'ясокомбінаті і добре знає, скільки м'яса кладуть у варену ковбасу.

Віктор ШИЛО.

● З НАРОДНОГО ГУМОРУ Не з порожніми руками

— В гості їдеш ти в село
Із Кривого Рога
І для родичів своїх
Не везеш нічого?
— Як нічого? Хто сказав? —
Мовила Оксана.
Он бідон на мед везла,
Банку для сметани.
На картоплю — лантух є,
Торбина — для сала.
Сумка он на ковбасу...
Та хіба це мало?

Г. ПОЗДНЯК.

М. Світловодськ,
Кіровоградської області

сцена екран арена

▲ Одним із перших виконавців «Ясенів», як і багатьох інших пісень популярних українських композиторів О. Білаша, І. Шамо, С. Сабадана, був народний артист СРСР Микола Кондратюк. Його чарівний біритон добре відомий кіровоградцям не тільки завдяки ефіру. Співак уже виступав у нашому місті. І ось новий концерт. Він відбудеться сьогодні, 1 жовтня, о 19 годині в актовому залі музичного училища.

▲ «Високе звання — вчитель» — під таким девізом проходило зустріч із викладачами і студентами педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна в Палаці культури імені Компанієць. Вона присвячена Дню вчителя і відбудеться 1 жовтня о 16 годині.

▲ 2 жовтня в Палаці культури імені Компанієць відбудеться традиційне засідання клубу «Колекціонер».

▲ Фільмом українських кінематографістів за твором М. В. Гоголя «Пропала грамота» кіноклуб «Екран» відкриває жовтневий репертуар. Початок, як завжди, о 18 год. 40 хв.

Обласний комітет комсомолу висловлює глибоке співчуття інструменту обкому ЛКСМУ Ю. Г. Козлітину з приводу смерті його матері
Ольги Гаєриліви.

Наступний номер «Молодого комунара» вийде 7 жовтня.

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой коммунар» — орган Кіровоградського обласного комітету ЛКСМ України.
На вітальнім ялинці

НАША АДРЕСА:
316050,
МПС,

м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони:
редактора — 2-54-26; заступника редактора — 2-29-92; відповідального секретаря — 2-27-63; відділу: комуністичного виховання — 4-66-79, 4-64-21; комсомольського життя та економіки — 2-04-84; учнівської молоді і соціальних проблем — 2-59-82; фотолaboratorії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.
Газета виходить щосуботи.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компарії України,
м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.

БН 07483. Індекс 61103.

Зам. № 435. Тираж 52648.

Над номером працювали:
художники — О. Босий
скульптор машинного набору — Л. Брусев, складачи вручну — Н. Старостіна, Л. Урсаленко, коректори — Л. Коваленко, Л. Сердюченко, лінограф — О. Щербина, друкарі — В. Чистяков, М. Яковий, відповідальний черговий — Т. Тарасенко.